

ÉLELETÜNK

XXXI. évf. 9. szám (31. Jahrg. Nr. 9)

Az európai magyar katolikusok lapja

1999 szeptember

SZÓKE JÁNOS (Budapest):

Imaszándékok

Szeptemberre
1.

*A tömegkommunikációs eszközök fel-
lelőseiért imádkozunk, hogy tiszteletben
tartsák minden egyes ember Istenben
megalapozott méltóságát.*

Kisboldogasszony nagy hatalma

Huszonegy esztendeig szolgáltam a Kirche in Not – Ostpriesterhilfe segélyszervezetnél Olaszországban és Németországban. Az volt feladatomban, hogy a kommunizmus alatt sínylő egyháznak anyagi lehetőséget közvetítsek, hogy át tudja vészelni a nehéz időszakot. Sok élményben volt részem. Albániától Oroszországig sok színes egyéniséget ismertem meg. Ma is szívesen gondolok rájuk.

Ezek közül jól emlékszem egy német férfire. Felesége sziléziai volt. Gyakran jártak haza látogatónak. A helyi plébánosnak több alkalommal pénzbeli támogatást közvetítettem. Amikor ez nem volt lehetséges, legalább vallási tárgyú

könyveket adtam útravalóul.

Ismertőm a kilencvenes évek elején hosszú ideig nem jelentkezett. Miután találkozunk, elmondta, hogy egy nagy Frankfurti bank szakembereként Magyarországon töltött pár hónapot. A Nemzeti Banknál megfigyelőként működött, tanácsadói jelleggel. Budapesten hosszabb ideig szállóadóban lakott, később egy családnál. Szerencsés véletlen folytán lehetősége volt betekinteni több család mindennapi életébe. Szellemesnek szántam a neki feltett kérdést: „Na, árulja el nekem, véleménye szerint mikor fog megszűnni Magyarországon a nyomor?” Azt a választ kaptam, hogy az nem is olyan lehetetlen. A nép szorgalmas és tud is dolgozni, ha nem használják ki. Az ország lakóinak jelentős része azonban olyan erkölcsi mélységben sínylődik, hogy onnan kellene először kímászniuk. Megállapította, hogy ez csak akkor lenne lehetséges, ha a nevelés terén gyökeres javulás állna be. Ezt másként nem tud elképzelni csak akkor, ha már az údodában céltudatosan elkezdene. Akkor, talán lassan-lassan...

A Békevilágnapra szóló pápai üzenet vezérfonala

Nyilvánosságra hozták a 2000. január elsejei Békevilágnapra szóló pápai üzenet témáját: „Békesség a Földön az embereknek, akiket Isten szeret”. Az üzenet teljes szövegét, mint minden évben, idén is december közepén teszik közzé.

II. János Pál pápa a 33. Békevilágnapra szóló üzenetével mindenkinek békét kíván és arra szólít fel minden embert, hogy hatékonyan járuljon hozzá a béke építéséhez, már a 2000. év nagy jubileumának első napjaitól kezdve. A második évezred utolsó napjait sajnós a világ különböző részein dúló tragikus és véres konfliktusok jelölik meg, amelyek áldozatai nagy többségükben ártatlan polgári személyek, testvéri népek. A nagy jubileum legyen a fokozott ima időszaka, azé a megújult elkötelezettségé, hogy kiküszöböljék a háborút, mint a különbözőségek megoldásának eszközét. A fegyverek nem alkalmasak a béke építésére. Mindennap egyre sürgetőbbé válik, hogy más eszközöket találjanak a konfliktusok leküzdésére, és a népek közötti békés kapcsolatok biztosítására. A Szentatya régebben is már hangsúlyozta annak sürgősségét, hogy az érdekeltel határozottan haladjanak előre ezen az úton.

Napjainkban nem elegendő a fegyvereket elhallgattatni ahhoz, hogy béke legyen. A béke átöleli a társadalmi élet minden területét: a fejlődést, a gazdaságot, az emberi jogokat, a teremtett világ védelmét. Ahhoz, hogy szembenézhessünk a modern élet követelményeivel, új békeprogramokra van szükség, olyan struktúrára, amelyek megfelelnek a világ új arculatának. A nyomor kiküszöbölése, minden nép teljes fejlődése nélkül a béke mindig törékeny marad. A béke ugyanis az emberi személyen alapul, aki arra kapott meghívást, hogy másokkal együtt éljen olyan társadalomban, amely nyitott a különbözőségben megvalósuló békés együttélésre. A 2000. év első üzenete: a béke lehetséges, ha az emberiség keresi és megtalálja Istent, aki a Béke Istene. Isten békét akar, a béke tehát lehetséges. VR/MK

Máriától, hiszen évezredes kapcsolat fűz bennünket hozzá, Szent Istvánól napjainkig.

A születésnap, a névnap és a fájdalom napok olyan emlékeztetők, amelyekre nemcsak a szentek, hanem a mi életünkben is gondolunk. A szokásnak megfelelően megünnepeli mindenki, vagy osztozik a bánatban, a szoros és a tágabb értelemben vett családban.

Az ünnepeken ott vagyunk az ünnepeket mellett. Örömet szerzünk neki kedvenc ajándékokkal. Az ünnepeket sem marad hátrahagyva. Megköszönjük figyelmességünket és asztalt terít számunkra. Sok helyen ezeket a találkozókat családi összejövetelek tekintik. Nem elég a természetesen való találkozás, kell a kötetlen, derűs együttléti is. Ilyenkor sok problémát meg lehet beszélni. Mindenkinél lehet jó ötlete és egy szerencsés megoldás is elképzelhetőbb.

Valahogy be kellene venni életünkbe a rokoni kapcsolaton túl azokat az értékeket is, amelyek nem vészülnek el és mindig időszerűek maradnak. Nem kell kikapcsolni életünkéből Máriát, Urunk édesanyját. Különösen korunkban, amikor súlyos nevelési gondjaink vannak. Hívjuk, köszöntsük Őt gyermeki szeretettel. Mint édesanya érzi a gondjainkat és segíteni akar.

Bosco Szent János, korunk egyik legjelesebb Mária-tisztelője, élete egész művét a Szűzanya védő palástja alá helyezte. Sikeresen. Egyszerű falusi gyermek volt. Mária csodálatos módon felkarolta. Kilencéves korában látomása volt, hogyan kell a züllött fiatalokat szeretettel és megértéssel jó útra téríteni. Ez az álom annyira összefonódott egyéniségével, hogy minden remény ellenére pap, nevelő, lelkiatya és szent lett belőle. Erdemes elolvasni életrajzát.

Az Egyház nem hagy bennünket magunkra. Vannak példaképeink. Követni kell őket. Ezzel tartozunk magunknak, egyházi és polgári közösségünknek is.

Máriát az Egyház Édesanyjának és a mi anyáinknak is nevezzük. Ez nem érzelmi ömlengés. Ő az Atyaisten kiválasztott leánya, az Isten és a felebaráti szeretet tökéletes példája. Arra kapott meghívást, hogy az üdvörtörténetben egyedülálló küldetést teljesítsen, Ő legyen az Üdvözítő édesanyja és ő Isten hívására teljes készséggel választott. Názáretben megkezdett egyetemessé anyasága, a Kálvárián, majd pedig Püsködörk terjesztése.

Az imában elmélyült Mária-képet nem emészt meg az idő, hanem az örökkévalóság, úgy imádkozik mint mi, megküzdve az idő nehézségeivel, mégis belemerülve a végtelen égbe, amelyben Isten lakik.

Szeretve, odafigyelve imádkozik, Isten örök forrásából oltva szomját. Szeretetteljes és sürgető a felszólítás, amellyel minden istengyermekhez fordul, hogy visszatérjünk az Atya házába: „Tegyetek meg mindent, amit Jézus mond”. (Jn 2,5)

Az emberi méltóság tiszteletben tartását mindenki helyesli és elengedhetetlennek tartja, – ha saját magáról van szó. Akkor is, ha nem gondolta még át, hogy az emberi méltóság Isten méltóságában gyökerezik, abból indul ki és abban van megalapozva. Az átlagember az emberi együttélés évezredes – vagy annál is régebbi – tapasztalataiból indul ki: meg kell becsülnünk egymást; egymás méltóságát, különben anarchia keletkezik. Kevesen és ritkán teszik fel a kérdést: honnan származik, miben áll az emberi méltóság?

Miben áll Isten méltósága? Szellemi nagyságának végtelenségében, jóságában, szeretetében, irgalmában, igazságosságában s nem utolsósorban hatalmában. Mindezt egyesíti Isten önmagában. Egy kis részt adott nekünk is – léleknek nevezük – és kinek kinek felfogó képessége szerint éljük, értjük, életünkben elismerjük az emberi méltóságot.

Nehezebb azonban másoknál elismerni e méltóságot, különösen akkor, ha ők védtelenek (védtelenebbek mint mi), ha bizonyos hatalmunk van fölöttük és bizonyos célok elérése érdekében kísértésbe estünk, másokat megalázní, méltóságukat bepiszkolni vagy legalább alacsonyítani.

Ilyen kísértések lépnek fel a tömegkommunikációs médiánál, amikor egyoldalúan tudósítanak eseményekről, amikor egyes emberek hibáit nyilvánosságra hozzák, kifigurázzák, nyilvánosan megbélyegzik. Mi vezeti őket ilyen irányba? A programok azok, „jók”, ha sokan nézik-hallgatják. Ezért a médiák programvezetői igyekeznek szenzációs eseteket felkutatni és találni. Mivel az ember természeténél fogva kíváncsi, egyben szereti más kárán és hibáján kárörvendeni, az ilyen tálatás biztosítja a nézők magas számát (nevezik nézői-kvótának is).

A tény, hogy az emberi méltóságba közben beletaposnak – nem mindig érdeklí őket...

2.

Imádkozunk a menekültek millióiért, – elsősorban Afrikában – hogy megkapják a szükséges anyagi és szellemi támogatást.

Szinte felfoghatatlan számunkra, hogy emberek millióit egyszerűen ki lehet irtani – gondoljunk a tucchi-hutu polgárháborúra. Ugyanígy lehet milliókat menekültté tenni, akik a megsemmisítést valahogy megúszták és (még) nem haltak éhen vagy szomjan. Elvezették otthonukat, megélhetésüket, mindenüket. Menekült táborokban várják a segítséget, hogy életben maradhassanak.

Ezenkívül szellemi támogatást is kér számunkra a Szentatya. Támogatást emberi méltóságuk elismerésére, szellemi lehetőségeik – nem utolsósorban vallásuk – bántatlan élésére és kibontakoztatására. A sokrétű és bonyodalmas szándék sok imát igényel!

Fejős Ottó

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

A Vatikán és a magyar kisebbségek (2)

Legutóbbi számunkban, II. János Pál pápa május 7. és 9. közt lefolyt Bukarestben tett látogatása és az azt megelőző huzavona és viták kapcsán, igyekeztünk a Szentatya romániai útjának háterét megvilágítani és arra a kérdésre válaszolni, miért nem kereste fel Erdélyben élő katolikus – latin és görögszertartású – híveit. A válasz röviden így foglalható össze: A pápa a sajátos helyzetre való tekintettel volt hajlandó lezárulni az első romániai látogatását a kapcsolatfelvételre az orthodox egyházzal és ezzel a kizárólagosan ökumenikus jellegre, hogy így elháruljanak az akadályok egy további, immár lelkipásztori látogatás útjából.

Vannak azonban egyéb problémák is a romániai, mindkét szertartásbeli katolikusok (az örmény szertartásúakra most nem térünk ki) és a Vatikán között, melyek megoldásra várnak. Különösen is vonatkozik ez a főleg latin szertartású – magyar és ezen belül a csángó kisebbség egyházi helyzetének rendezésére. Erről lesz ma szó.

Előbb azonban két értelemzavaró s a j t ó h i b á t szeretnék kiigazítani, melyek a múltkorai számban (1999 július-augusztus) megjelent cikkbe becsúsztak. A „Lenne egy kérdésem...” c. rovat 5. bekezdése 2. mondatának így kell hangzania: „Az elmúlt években e téren nehézségek merültek fel, főleg a miatt a t á m o g a t á s miatt, amiben Róma az újraéledt görögkatolikus egyházat részesítette pl. Ukrajnában vagy Romániában.”

További kiigazítást igényel a cikk 3. bekezdésének utolsó félmondata. Ebből kimaradtak a román anyanyelvű katolikusok. A helyes szöveg a következő: „...Románia mintegy 5 millió, r o m á n, magyar és német anyanyelvű, sokat szenvedett katolikus híveit.”

2. A romániai katolikus egyház helyzete

Ez a cím nem részletes helyzetismertetést akar előre jelezni, hanem az adott helyzetből kiindulva, három égető kérdéssel kíván foglalkozni, melyek létfontosságúak a romániai katolikusok számára.

a) **A görögkatolikus egyház**, mintegy 4 millió hívővel – az orthodox egyház után – Románia második legnagyobb vallási közösségét képezi. Tajai túlnyomó többségben román anyanyelvűek és szinte kizárólag Erdély területén élnek, öt egyházmegyében. Az 1948-ban a kommunista kormány rendeletével megszüntetett és az orthodoxiába beolvasztott görögkatolikus egyház, amelynek számos püspöke, papja és híve, Romához való hűsége miatt börtönben vagy kényszer munkára ítéltve halt vértanúhalált, a Ceausescu-rezsim bukása után újraéledt. Tevékenysége azonban korlátozott maradt, mert az orthodox egyház következetesen megtagadta a birtokába átkerült templomok és épületek visszaadását. A román kormány, jóllehet a kialakult helyzetet egy előző kormány intézkedése idézte elő, nem volt hajlandó beavatkozni, hanem arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezt a két egyháznak egymás között kell elintéznie. *Miért nem gyakorol a Szentszék, mely diplomáciai kapcsolatban áll Romániával, nagyobb nyomást a kormányra, hogy Románia lakosságának ez a 20%-a ne csak elméletben, hanem gyakorlatban is szabadon, saját templomaiban követhesse vallási meggyőződését?*

Válasz: Nem fér hozzá kétség, hogy a szentszéki diplomácia nem nézte és nem nézi ma sem tétlenül a román görögkatolikus egyház nehéz helyzetét. De a pápa mögött nem állnak sem hadosztályok

(SztaIn: „Hány hadosztálya van a pápának?”), sem gazdasági nagyhatalom. Ilyen értelemben a Vatikán tehát nem fejtethet ki „nyomást” semmilyen kormányra. Módszere a türelmes, minden feltűnést kerülő tárgyalásoké. Ezek természetesen elhúzódnak, mint Románia esetében is, ahol a kormány is csak óvatosan léphet, ha nem akar szembe kerülni az ország lakóinak 75 %-át képviselő orthodox egyházzal. Köztudomású, hogy ez, a görögkatolikus egyház újraéledése mögött, a Vatikán hatalmi politikáját, téniszi szándékait vélte látni. Ezért is volt jelentős siker, hogy a Szentatya ellátogathatt Bukarestbe. Csak remélni lehet, hogy a találkozás a pápával Teocitisz páttriárka számára is több volt, mint presztizs nyereség. Hogy megtört-e a jég, hogy sor kerül-e érdembeli tárgyalásokra ökumenikus alapon az orthodox és a görögkatolikus egyház között és ha igen, milyen eredménnyel, a jövő fogja megmutatni.

b) **A római/latin szertartású/katolikus egyház** hat egyházmegyében összesen kb. 1 350 000 hívőt számlál. Ezek úgy oszlanak meg, hogy a Kárpátokon belüli négy egyházmegyében (Gyulafehérvár, Szatmár, Nagyvárad, Temesvár) létszámuk közel 1 millióra, a Kárpátokon kívül (Bukarest, Iasi-Jászvásár) 350 000-re tehető. A Kárpátokon belül élő római katolikusok magyar, ill. 10%-ban német anyanyelvűek, a Kárpátokon kívüliek nagy részben elrománosodott magyarok, németek és főleg csángó-magyarok.

A kommunista rezsim megfosztotta a katolikus egyházat a tevékenységét biztosító anyagi forrásoktól és intézményeitől (iskolák, kollégiumok, otthonok stb.), püspökei, papjai és hívei közül számosan kerültek börtönbe, munkatáborba és halt vértanúhalált. A mesterségesen szított magyarelles hangulat a Ceausescu rezsim bukása után sem csökkent sokáig, aminek következményei kiterjedtek a túlnyomóan magyar többségű katolikus egyházra.

Úgy tűnik, mintha a Vatikán romániai egyházpolitikájában csak a román nyelvű katolikusok érdekei játszanának döntő szerepet. Igaz ugyan, hogy 1994-ben II. János Pál pápa a gyulafehérvári egyházmegyét érsekség rangjára emelte, de ezzel nem változott a Kárpátokon belüli egyházmegyék helyzete: azok továbbra is a bukaresti érsekségnek maradtak alárendelve. Erre az abszurd helyzetre utal egy belgiami olvasónk kérdése: „Mi a magyarázata, hogy a Vatikán Bukarestbe tette, ill. tartja a romániai katolikusok fejtét?”

Válasz: Egy német mondás szerint a politika - és ez alól az egyházpolitika sem kivétel - „A lehetséges művészet”. Más szóval az a jó politikus, aki nem megy fejjel a falnak, hanem felfedezi azokat az utakat és módokat, amelyekel keresztül tárgyaló partnerénél célját el tudja érni. Ez feltételezi a képességet a kompromisszumokra és a várni tudást. A jelek arra mutatnak, hogy a Szentszék ez idő szerint elsősorban részesíti az ökumenikus közeledést, abban a reményben, hogy ez megkönnyíti a görögkatolikus egyház helyzetének rendezését, ami viszont azt a benyomást keltheti, mintha a római katolikus egyház – és benne az erdélyi egyházmegyék – problémáinak megoldását nem tartaná fontosnak.

Ezzel kapcsolatban legyen szabad két szempontra felhívni a figyelmet. Az egyik: tudomásul kell vennünk, hogy a Vatikán nem dönthet egyoldalúan olyan kérdésekben, amelyek a vele diplomáciai

kapcsolatban álló állam érdekeit is érintik. Ha eddig nem sikerült a romániai katolikusok kéréseit teljesíteni, akkor ennek minden valószínűség szerint az az oka, hogy ezekről a kormány jelenleg nem óhajt tárgyalni, vagy nem adja belegezését. Nincs kizárva az sem, hogy a Szentszék a romániai katolikus egyházon belüli egyéb kérdések tisztázása utánra óhajtja halasztani pl. a latin szertartású egyházmegyék közti viszony rendezését.

A második szempont: a Vatikán a Ceausescu bukása utáni időszakot, amikor még kialakulatlan volt a román kormány egyházpolitikai irányvonala, azonnal kihasználta és minden erdélyi egyházmegye élére püspököt nevezett ki, jóllehet ez ellentétben állt az előző kormányok elközeléseivel, amelyek az egyházmegyék összevonására törekedtek. A kormány nehezményezte is, hogy a Vatikán így kész helyzetet teremtett. Ez az eset is jelzi, hogy Romában nagyon is mesterei a „lehetséges művészet”-nek és, hogy igenis törődnek a magyar anyanyelvű egyházmegyék ügyeivel.

FELADAT ÉS LEHETŐSÉG

König bíboros Európa jövőjéről

A Katolikus Sajtó Világszövetségének idei konferenciáján König bíboros, Bécs korábbi érseke előadás keretében fejtekte ki elközelését Európa szerlemleri arculatának alakulásáról. Ebben fokozódó szerepet játszik a média, aminek befolyását meg a Második Vatikáni Zsinat is bizalmatlanul szemlélte, de – mint a bíboros megállapította, – már néhány évvel később a Társadalmi Kommunikációs Eszközök Pápai Bizottsága dokumentumban szögezte le, hogy pótolhatatlan mulasztás lenne a médiában rejló lehetőségek semmibe vétele.

König bíboros ezután visszapillant a keresztényiség kialakulására, az Evangélium elterjedésére és rámutat arra, hogy ezler esztendőn keresztül a római liturgia és a keresztény időszámítás biztosította földrésznk szerlemleri egységét. Ez Rómától Bizáncig terjedt, noha a római birodalom akkorra már rég két részre szakadt. Ezt az egységet két alkalommal törte meg melyreható tört: először 1054-ben, ami időközben kelet-nyugati skizmaként vonult be a történelemben, miután a keleti egyház – a bizánci rítushoz ragaszkodott és nem volt többé hajlandó elismerni Róma, illetve a pápa főhatóságát. Időközben a keleti egyházon belül is tagozódás lépett fel, nyugaton pedig a XVI. században bekövetkezett a reformáció. Noha Európa arculatának alakulásában fontos szerepet játszottak az egymástól külön álló felekezetek, a földrésznk alapiában véve megmaradt kereszténynek.

Az újkor beköszöntével Európa kiterjesztette befolyását az egész világra, amiben komoly rész jutott a hittérítőknek. Míg azonban Amerika jó befogadónak bizonyult, Ázsiában az a befolyás szerény kezetek között maradt és így a „nyugati kultúra” gyakorlatilag Európára, valamint az Egyesült Államokra korlátozódott. A második világháború végén viszont – a történelemben először – bekövetkezett Európa földrajzi megosztása is. A Jaltai Szerződés értelmében idővel kialakult a vasfüggöny, ami évtizedekre elszakította földrésznk keleti felét a Nyugattól.

Némi rezignációval állapította meg 1976-ban az akkori belga külügyminiszter, L e o T i n d e m a n s, hogy Európa évszázadokon át az egész világ nevében hallatta szavát, most pedig hallgatásba burkolódik. König bíboros szerint mármár félt volt, hogy Európa elérkezett történelmi hivatásának végéhez. 1989-ben azonban váratlanul fordulat következett be: szinte magától összeomlott a kom-

Ezek alapján biztosan lehetünk abban, hogy eljön az időpont, amikor az erdélyi egyházmegyék élén nem a bukaresti, hanem a gyulafehérvári érsekség fog állni. Ez legkésőbb akkor fog bekövetkezni, amikor Románia az Európai Unió tagjává válik. A gyulafehérvári érsekség létesítésével, akkor is, ha az egyelőre „exempt”, azaz közvetlenül a Szentszéknek van alárendelve és nem tartoznak hozzá más egyházmegyék, Róma megtette az első lépést egy végleges rendezés irányában.

És még ennyit: Bukarest azért lett érsekség, mert Románia fővárosa, de csak 1929-ben, a Szentszék és Románia közt megkötött konkordátum után került valamennyi romániai római katolikus egyházmegye élére. Más megoldásról az akkori román kormány hallani se akart.

c) **A csángó-magyar katolikusok helyzetéről** legközelebbi számunkban olvashatunk

Frank Miklós

munizmus. Az eseményekről szemtanúként tudóstól angol író, T i m o t h y C. A s h a történetek így összegezte: „A most végbenéző folyamat nem más, mint visszatérés Európába”. A szerlemleri utat egyengette a Második Vatikáni Zsinat is, amelynek az ökumené terén gyakorolt hatása ugyan lassan bontakozott ki, de idővel valamennyi keresztény felekezet számára tudatosává vált az egymással való együttműködés szükségége. Így jöhetett létre a protestánsok szorgalmazására az Európai Egyházak Konferenciája, amely ma már szoros kapcsolatban áll az Európai Püspökkari Értekezletek Konferenciájával. Az ő kezdeményezésükre szervezték meg 1997-ben Grácban a Második Európai Ökumenikus Gyűlést, amelyen sok ezer fiatal is részt vett.

A Zsinat utáni időköt jól jellemzi II. János Pál pápa Santiago de Compostelában tett zarándokútjának fohászja: „Szóltalak, ősi Európa és kérlek szerlemleret, hogy talájd vissza önmagadhoz, eredettedhez. Élészd újra az erényeket, amelyek dicshőségessé tették történelmedet és te-remsd meg szerlemleri egységedet a más vallások tiszteletben tartása és a valódi szabadság megőrzése mellett. Hogy újfent a civilizációk világitótornya és a fejlődés motorja lehess. A többi földrészn rád tekint és reménykedik egy olyan válaszban, amit Jakab apostol adott Krisztusnak: ké p e s l e s z e k r á!”

A kommunizmus összeomlását követően táplált remények egy része azonban hamar szertefoszott, mert a Nyugat – sajnos – csak későn döbött rá, hogy erkölcsi és anyagi téren mit is vár tőle a Kelet. Így az egymás ellen dolgozó erők lejtőn látszanak az egymással fellépő erők. Nem elég ugyanis az európai közös piac problémáinak elemzése, hanem égetően szükség lenne Európa szerlemleri arculatának kimunkálására. Ez viszont hosszadalmas és fájdalmas folyamat eredmény lesz, mert el kell érni, hogy a politika és a gazdaság valóban az embert szolgálja.

König bíboros előadásában leszögezi, hogy az anyagi alapon biztosított jólét a szerlemleri erkölcsi gazdagság nélkül az emberiség önámítása csupán. Fejetegetése végén Érse májr jödeje nyugalomba vonult érsekké megállapítja, hogy az új évezred hajnalán szinte azonos feladat megvalósítása hárul reánk, mint annak idején szent Benedekre: az újrakezés – ami feladat és egyben lehetőség Európa sorsának további alakítása szempontjából.

Makvagy György

Madridi levél

SZENT PENTELE VÉRE

Macskaugrásnyira a királyi vártól, nyugodt negyed kis terén áll ágostonrendi apácáknak a Megtestesülésről nevezett, XVII. századi alapítású kolostora. Tucatnyi nővér lakja, imádkozik és dolgozik, varrással, hímzéssel keresi meg a mindennapit. Az épület egy része már magánlakás, túl nagy lett a zárda az apácák számára; másik része pedig egyházművészeti múzeum a kolostor évszázadok alatt felgyülemlett kincseiből. Látogatható az ereklyekápolna is. Egykor minden valamire való kolostorban, székesegyházban volt ilyen „ereklye-gyűjtemény”. Mi tagadás, ez inkább kis rakárnak tűnik: vitrinekben a sok, különböző méretű és alakú ereklyetartó. Egyikük azonban nem egy a sok közül. Évente egyszer a templomban állítják ki, hogy tanuja lehessen a csodának, aki akarja. Szent Pantaleon (magyarul Pentele) vére évente egyszer folyékonyvá válik, mint Szent Januáriusé Nápolyban. A szentről különben nem sokat tudunk. A bitüinai Nikodémában született, mint keresztény anya és pogány apa gyermeke, orvosként működött és 305-ben szenvedett vértanúhalált Diokletianus üldözése alatt. Valamikor verszegénység és egyes betegségek, fejfájás esetében kérték segítségét.

Az üldözések korában, - mondja egy a kolostorban kapható, kis könyvecske, - a hívők mindent megtettek a vértanú testének megszerzése és eltemetése érdekében, s amikor módjuk volt rá, vértiket is felitatták tiszta kendőkkel vagy szivaccsal. Ezeket aztán megint kinyomták és a vért kis edényben ereklyeként tisztelték. Szent Pentele vére sokáig a Szentszék birtokában volt, míg V. Piusz pápa Miranda grófnak, Nápoly spanyol alkirályának nem adományozta. A gróf viszont III. Fülöp királynak és Margit királynének ajánlotta fel, s végül az uralkodó az új kolostornak ajándékozta, amikor Miranda lánya 1628-ban ott novicia lett. Ebben a kolostorban vált cseppfolyóssá minden évben július 26-án este s marad így egy napig.

Viasszal és más anyagokkal nem volna nehéz olyan keveréket előállítani, - olvassom a könyvecskében, - mely a rendes, légköri hőmérsékleten szilárd halmozatlapotú, de nagyobb melegben, például az emberi test hőmérsékletén cseppfolyóssá válik; elegendő is volna a vékonyfalú üvegedényekét néhány percig az ember markában tartani. Ennek az ereklyetartónak a tartalma azonban évről évre ugyanazon a napon váltik folyékonyká függetlenül a légköri hőmérséklettől, a nyári hőségtől, és anélkül, hogy bárki a belső edénykéhez nyúlna. A jelenségre nem lehet természetes, észszerű magyarázatot találni; ezért beszélünk csodáról. Akkor is kiérdemelne ezt a nevet, ha nem emberi vér volna. A vizsgálatok azonban, melyeket az üvegcsé felbontása nélkül végezhettek, a színképelemzés például, arra mutattak, hogy valóban emberi vér.

Nápolyban Szent Januárius csodájának mindig nagy a visszhangja. Szent Pentele vérével azonban nem sokan törődnek, inkább csak a madridi óváros e negyedének a lakói, akik talán oda is járnak mi-sére a kolostortemplomba. Bár az idén az egyik TV-csatorna is „felfedezte”, s rajta keresztül többen tudomást szereztek róla. A cseppfolyósság elmaradása rossz jel, - mesélt nekem egy idős néni, - ez történt a spanyol polgárháború kitörésekor.

„Természetesen mindazt, amit szemé-lyek és könyvek elmesélnek nekem, én pedig továbbadok az olvasóknak, senki sem

A 10. Imanap Komáromban

Lesz-e magyar püspök a Felvidéken?

A szlovákiai katolikus magyarság egyik, talán legfontosabb, évenkénti megmozdulása a már hagyományossá vált Komáromi Imanap. Idén - immár 10. alkalommal imádkoztak azért, hogy a több mint félmilliónyi felvidéki katolikus hívő magyar püspököt kapjon. Mindnyájunk egyértelmű kívánságát és gondolatait fejezi ki az Új Ember főmunkatársa, K i p k e T a m á s ragyogó cikke, amelynek - sajnos csak néhány fejezetét tudjuk közzélni, kissé elkesve ugyan, bár fájdalmas aktualitása megmarad.

A Duna túloldalán fekvő fél-városban 1990 pünkösdjén tartották az első imanapot, amelynek során azért imádkoztak a felvidéki magyar katolikus papok és hívek, hogy adjon nekik az Isten magyar püspököt, hogy Komáromban alakuljon magyar püspökség. 1999 április 25-én, jó pásztor vasárnapján mostan tizedszer ismételték meg imádságos kérésüket, abban a töretlennek mutatózó hitben, hogy aki kér, annak adatik, aki zörget, annak ajtó nyílik.

A kilenc évvel ezelőtti első imanap közvetlen előzményeként a felvidéki magyar katolikusok II. János Pál pápa posztonyi látogatásakor (április 22.) átdadták írásba foglalt kérésüket, amelyet 34 599 aláírás igekezett nyomatékosítani. Alig két héttel később a Szentszék illetékesi lehetségesnek ítélte a kérés teljesítését. (Erről a szlovákiai - pontosabban akkor még cseh-szlovákiai - sajtó nem számolt be, de sokan mégis tudomást szereztek róla.) Az első imanapra ebben a reménységben került sor.

Idővel a szlovák nemzetiségű főpásztorok is eljöttek, és többé-kevésbé osztottak a magyar hívek kéré imádságában a magyar papi hivatásokért. Magyar püspökről azonban mintha hallani sem akarnának.

A tizedik komáromi imanapon a magyarul jól beszélő Vladimir Filo posztonyi-nagyszombati segédpüspök is részt vett: az ő vezetésével mutatta be húszegyház pap a Klapka téren felállított oltárnál a szentmisét. Három-négyezer ember állt a téren, ahová egy keresztútjárás után érkezett meg a magyar papság.

A Szent András-templomból indult el a keresztút, a hívek ajkán megszólalt az „Isten, hazánkért térdelünk elődbe” kezdetű ének, a tudósító pedig eltprengett: mi a haza az anyaországtól elszakított magyarság számára. Később a nádszegi fűvösenekar kíséretében fölzengett az ősi magyar Mária-ének, „Magyarországról, édes hazánkról, ne felejtsétek el!”, majd végül elhangzott nemzeti Himmuszunk is.

A keresztútjárást pár perces várakozás követte, majd megérkezett Filo püspök, és elkezdődött a szentmise. A főpap szabatos magyarsággal szolt a hívekhez: örül, hogy együtt imádkozhat velük papi és szerzetesi hivatásokért. Az oltár mögött a jókora fölirat magyar püspökért való imádságra is hívta a résztvevőket, de Filo püspök erről nem tett említést. Pedig ilyen kérést már 1935-ben is megfogalmazott a felvidéki magyarság. A kérés tehát nem csak tíz, hanem hatvanhét évé vár meghallgatásra.

Lénár Károly tardoskeddi plébános olvasta a kijelölt evangéliumi szakaszt a jó pásztorról, akit azért követnek a juhok,

köteles hittételként elfogadni” - tette hozzá a végén a Katolikus Magyarok Vasárnapjának főszerkesztője, amikor régen először írtam a témáról. Ma talán nem is kell hangsúlyozni; mindenki tudja és érti. De érdekesnek tartottam ezt megírni egy meleg, nyári napon, amikor mindenki nyaralásra, fürdésre, pihenésre gondolt.

Rónai Zoltán

mert ismerik a hangját. „Az idegent nem követik, sőt elfutnak tőle, mert az idegen hangját nem ismerik.”

Vladimir Filo püspök homíliájában az evangéliumot magyarázva azt fejtegette: a juhok ismerik-e a pásztorot? Mi keresztények ismerjük-e Jézust, a jó pásztorot? Majd a papi hivatásokról szólva hangsúlyozta: nem szabad nemzetiségi szempontoknak alárendelni ezt a kérdést.

Az egész Felvidékről érkezett hívek, a komáromiak és a magyarországiak néma figyelemmel hallgatták a püspököt. Akinek minden szava igaz volt. Az igaz szavak azonban valami hamis csengést kaptak. A felvidéki magyarság számára ugyanis nem a békés egymásmellett élés, nem a testvériség légkörében telt az utolsó nyolcvan esztendő. A saját szülőföldjén idegenné lett, jöttmentnek, majd 1945-ben bűnösnek és ellenségnek nyilvánított, anyagi és kulturális javaiból, sőt már-már anyanyelvéből is kiforgatott néposportot leckéztek a főpapi szavak.

Az áldás után Lénár Károly atya szolt az imanap résztvevőkhöz. Felidézte a magyar zarándokokkal a Szentatyánál tett látogatást, amikor 1995-ben, öt évvel az első kérés után ismét átnyújthaták neki ötvenháromezer hívő aláírásával ellátott kérésüket. „Eddig soha nem mondtam ki hangosan: a pápa nem ismeri a szlovákiai magyarok helyzetét, csak akkor ad magyar főpásztort, ha a megyéspüspök fogja kérni. És ha nem kéri, akkor a pápa nem ad - mondotta.

A hívek megtapsolták Lénár atyát, csókolták az idős pap kezét, akinek szárait egész papi élete és hitéért elsenvedt hosszú bőrtöndévei is hitelesítették: Mi szeretjük szlovák főpásztorainkat is, de ezt magyarul akarjuk nekik megmondani.

Pásztor kell a nyájnak, aki érti és átérzi a rábizottak helyzetét - mondotta a politikusként megszólított - Keresztény Demokratá Csáky Pál, az új szlovák kormány miniszterelnök-helyettese, aki ugyancsak nem először vett részt a komáromi imanapon.

A szívünkben beszéltek - mutatott az emelvény felé, Lénár Károly és Csáky Pál felé a Galántáról érkezett férfi, s a zebkendőjével megtörölte a szemét. - Károly atya tavaly azt remélte, hogy az ideai már hálaadó imanap lesz. Talán a következő...

*

A cikk után Sz. Cs. jelzéssel „Csángó sorssal Szlovákiában?” című rövid jegyzet hangsúlyozza, hogy a „magyar ajkú katolikusoknak, ahol nagy számban élnek együtt - Szlovákia kivételével minden utóállamban van magyar főpásztoruk. Kárpátalján a munkácsi központú apostoli adminisztrátúra keretei között”; Erdélyben (Nagyvárad, Szatmár, Gyulafehérvár), a Jugoszláviához tartozó Bácskában (Szabadka), Bánátban (Nagybecskerek) egyaránt... Szlovákiában a hétszázötven ezerbe becsült „magyarság kétharmada katolikus vallású és Csallóközben, Komárom környékén nagy magyar tömböt alkotnak... Az európai integráció felé törekvő Szlovákia és különösen a szlovák püspöki konferencia tagjai talán felülvizsgálhatnak eddig kategorikus, elzárkózó álláspontjukat. ■

Elhunyt Dankó László érsek

Kalocsa-Kecskeméti érseke, metropolita, Szarvas Város díszpolgára, dr. Dankó László életének 61. évében június 25-én elhunyt. Szarvason született 1939 április 22-én. 1963-ban szentelték pappá Szege-den. A következő évben teológiai doktorátust szerzett Budapesten s nemsokára teológiai tanár Szege-den, majd Rómában a Pápai Lateráni Egyetemen az Academia Alfonsiana hallgatója. Magyarországra visszatérve előbb Szege-den dolgozott, majd 1972-től 77-ig Budapesten a Központi Szeminárium lelki igazgatója volt. 1979-ig a Szege-di Hitudományi Főiskola, majd 1987-ig a Pápai Magyar Intézet rektora Rómában. Püspökké szentelték 1987 május 2-án és június 5-től kinevezett kalocsai érsek. 1987-től a Magyar Katolikus Püspöki Karban az Országos Egyházművészeti és Műemléki Tanács elnöke, 1989 és 1998 között a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének fővédnöke. 1990-től a Pápai Egyházművészeti és Műemléki Tanács konzultora és a Magyarországi Szemináriumok vezetője. 1993 május 30-tól kalocsai-kecskeméti érsek, Szeged-Csanád és Pécs metropolitája. A kalocsai Főszékes-egyház kriptájában július 1-én helyezték örök nyugalomra. MK/VR

Árpádházi Kinga szenttéavatásához

Pótlás előző számunk cikkéhez

A szenttéavatás napját a program szerint június 16-ára, szerdára tűzték ki s minthogy a pápát előző napon lázas influenza ágnak döntötte, sokan agódtak, hogyan lesz a szenttéavatás. Szerda reggelre mégis a Szentatya jobban lett. A nagy kód miatt azonban a 70 km-es utat, Krakkóból Ózandecbe gépkocsin tette meg. A klarissza kolostor előtti hatalmas téren a pápamobilon elhaladó pápát a 600 ezres tömeg kitörő lelkesedéssel köszöntötte. A sok-sok lengyel és más zászló között feltűntek a magyar lobogók is, rajtuk a latin felirással: „Hungaria semper fidelis” (Magyarország mindig hűséges). Magyarországról tízezer zarándokoltak el az eseményre, de sokan érkeztek Székelyföldről is. Koncelebrált Paskai László bíboros, primás, esztergom-budapesti érsek, a magyar püspökök élén Seregély István érsek, továbbá Tempfli József Nagyvárad és Majnek Antal Kárpátalja püspöke. Jelen volt Göncz Árpád köztársasági elnök Kinga nevű leányával, Dávid Ibolya igazságügy-miniszter és Semjén Zsolt, helyettes államtitkár.

Kinga szenttéavatása alkalmából Székelyföld magyar népe székelykaput aján-dekelt Lengyelországnak, amelyet az ózandeci kolostor mellett állítottak fel. A monumentális méretű, 7 méter magas és 11 méter széles kapu elemeit május végén külön kamion szállította a helyszínre és összeszerelésén székely ácsok három napig dolgoztak. A tölgyfából készült kapura neves székely mesterek fel-faragták Szent Kinga, Szent Hedvig, Magyarország, Lengyelország és a Vatikán címerét, valamint a „Szent Kinga, népünk oltalmazója” feliratot. MK

Hume bíboros temetése

A westminsteri székesegyházban június 25-én délelőtt mutatták be Basil Hume bíboros gyászmisszejét, amelyen kétezen vettek részt. Jelen volt az angol és az ír miniszterelnök, a királynőt pedig a kenti herceg képviselte, akit 1994-ben Hume bíboros vett át a katolikus egyházból. A főcelebráns a pápa képviselőjében Edward Cassidy bíboros volt. A szertartáson öt bíboros és mintegy 700 pap vett részt. Az anglikán egyházat George Carey canterbury érsek képviselte. VR

Cserháti Ferenc (München)

ISKOLA A FOGADÓBAN

A niederaudorfi Magyar Leánykollégium és iskola

(I. rész)

Fél évszázad se kellett hozzá és máris feledésbe vezetett a niederaudorfi magyar iskola és leánykollégium. A II. világháború végén Nyugatra menekült és száműzött magyarok egyik legszebb és legnevesebb létesítménye bajor földön azzal a céllal létesült, hogy itt nevelhessék gyermekeiket édes anyanyelvüknek és nemzeti hagyományainknak megfelelően. Niederaudorf? Valljuk meg őszintén: kevesen hallottunk róla. Niederaudorf, ez a kicsi, nem különösebben jelentős bajor falucska az Alpok alján, Kufstein közelében, de már német földön, Tirol és Bajorország határán, az Inn-völgyi autópálya mentén mégis örökre belopta magát bajorországi magyar emlékeink közé, beírta nevét a magyar történelembe; a külhoni magyar oktatás történelmébe mindenképpen.

Az ide látogató mindenre mégsem talál semmiféle utalást: az egész faluban egyetlen tábla vagy felirat se jelzi emléküket, a turistákat csalogató sok szép helyi kiadvány lapjai között is hiába keressük magyar múltunkat e tájon. Kit is érdekelne e vidéken magyar véreink egykori sorsa s küzdelme?

A faluban az idősebbek közül már csak néhányan emlékeznek rá, de ők sem szívesen beszélnek azokról az összemolást követő szűkösségről, a háborút követő nehéz időről, amikor ők is éppúgy nélkülöztek, mint a nincstelen magyar jövevények, akiket kénytelen-kelletlen, de mégis csak befogadtak. A fiatalabbak csak hallomásból tudnak a közejük pottyant furcsa idegenekről. Kérdésközponttal valamiféle robbantásokról motyogtak, érthetetlenül és szűkszavúan, sajnálkozva és elítélőleg, mintha tudni sem akarának az egykori történetekről, majd a kis öreg templom cintermére utaltak, ahol talán néhány magyar családnév és sírfelirat található, ha akarok. A magyarok emlékét keresem. Előbb a „Post”, majd az „Alpenhof” öreg penzióhoz irányítanak. Ők úgy tudják, hogy ott valamikor valóban

Szerzetesi iskolák Magyarországon

A rendszerváltás óta hatról 87-re emelkedett a katolikus szerzetesrendek által fenntartott iskolák száma, a diákok létszáma pedig hétszerezére – 2 000-ról 14 500-ra nőtt. *Kállay Emil*, az egyházi Iskolafenntartó Szerzeteselőjárók Konföderációjának elnöke szerint ez a tendencia tovább folytatható: az egyházi oktatási intézményekbe lényegesen több gyerek jelentkezik, mint ahányat fel tudnak venni... A rendszerváltás idején három férfi- és egy női szerzetesrend tartott fenn összesen hat iskolát. Jelenleg 25 szerzetesrend 87 intézményt működtet, amelyből 29 kollégium, 27 gimnázium, 15 általános iskola, a többi ovoda és szakképző iskola.

A szerzetesi iskolákban tanító 1455 tanár 84 százaléka világi oktató, a szerzetes tanárok csupán 228-an vannak. *Kállay Emil* szerint a férfi-rendek közül a *piaristák* működtetik a legtöbb intézményt – összesen kilencet –, a *ferencések* öt, a *ciszterciek* négy, a *bencések* három iskolát tartanak fenn. A női rendek közül a *Szegény Iskolánövérkének* nyolc, az *Angolkisasszonyoknak* hét, a *Kalocsai Iskolánövérkének* hat, az *Isteni Megváltóról* elnevezett nővéreknek két oktatási intézményük van.

laktak magyarok, de arról már sejtelmük sincs, hogy hányan és miből éltek, mit csináltak vagy mivel foglalkoztak. Végül a nagy „Keindl” penzióban kötöttem ki. Itt azt állítják, hogy annak idején a magyarok ide jártak étkezni, sőt néhányan közülük a ház lakói voltak. A többszáz éves vendéglő tulajdonosa már jobban emlékszik: *Simon Waller* nagybácsijának „Alpenhof” penziójában valamikor valóban sok magyar lakott – véli, de arról már neki sincs tudomása, hogy abban magyar leányinternátus vagy pláne magyar iskola is működött. Talán az alig km-nyire fekvő karmelita kolostorban, Reisachban – tájékoztat előzőkeny. Közben minduntalan csak a latin bölcsesség járt az eszemben: Csak az létezik, ami fel van jegyezve – *Quod non est in actis, non est in mundo!* Az emlékezetnél valóban többet őriznek a feljegyzések, a niederaudorfi magyar leánykollégium és iskola esetében is.

Az 1946. december 31-én Niederaudorfban megkötött bérlési szerződésben valóban arról olvassuk, hogy *Simon Waller* a megadott napon dr. *Rozsály Ferenc* piarista tanár, müncheni lelkész, bajorországi magyar iskolafenntartó rendelkezésére bocsátotta „Alpenhof” penzióját magyar iskola és leányinternátus felállítására, penziójában székelt és asztalokat biztosított nyolcvan tanuló részére valamint gondoskodott a tanulók és a tantestület étkeztetéséről és el látásáról.

Az intézet igazgatói teendőit dr. *Ravasz Dezső* ref. középiskolai történelem és földrajz szakos tanár vezette. 1946. januárjában bocsátotta el hadifogságából az amerikai hadsereg. Ezután lett a Rosenheim körzet magyar vezetője. A tantestülethez tartozott: *Adelsberger Mária*, *Takáts Erzsébet*, *Takáts Sarolta* és dr. *Ravasz Dezső*.

Az iskola első féléves működéséről dr. *Ravasz Dezső* igazgató 1947. június 21-én, a niederaudorfi Magyar Leánykollégium tantestületének évszóró értekezletén részletesen beszámolt. Az értekezlet jegyzőkönyve akár kultúrtörténeti dokumentumnak is tekinthető, amelyet már csak ezért is érdemes részleteiben felidézünk: „Az iskola alapításának rövid története az, hogy az azóta már gazdát és vezetőséget cserélt müncheni Magyar Iroda, annak szociális osztálya, a római katolikus segítő szolgálat és a református lelkészi hivatal, a Németországban rekedt magyar ifjúság sorsát aggodó szemmel figyelve, szükségesnek találta olyan iskola megszervezését, mely mindkét nemű tanulóifjúság tanulmányainak folytatását teszi lehetővé. A gondolat az ő áldozatát és fáradságát munkájuk árán vált valósággá, és nyílt meg itt Niederaudorfban a Magyar Leánykollégium. Nem óhajtok itt a szervezés munkájával részletesen foglalkozni, kötelességemnek tartom azonban leszögezni, hogy a németországi magyar-ság hálásan gondolhat dr. *Ordódy Sándornéra*, dr. *Rozsály Ferencre* és *Csia Kálmánra*, kik az iskola életre hívásában elévülhetetlen érdemeket szereztek.

1947. január 7-én nyitotta meg az iskola a kapuit. A megnyitás és megindulás nehézségei mindjárt előrevetítették az intézet tanáira és tanulóira egyaránt váró komoly küzdelmet. Rögön nyilvánvalóvá vált, hogy azok a rendkívüli kö-

GYERMEKEKNEK

Teleszen hihetetlen történetet hallhatunk a szeptember 12-i evangéliumban. Egy embert milliós nagyságrendű adósság nyomaszt, és nem tud törleszteni. Elkészülhetjük, hogy milyen kilátástalan, keserű az élete. De a király, akinek tartozik, elengedi minden adósságát – valóban hihetetlen, és az ember öröme leírhatatlan. De ezzel még nincs vége a történetnek. Akinek elengedték adósságát, találkozik egyik ismerősével, aki jelentéktelen öszszeggel tartozik neki. S hogyan bánik vele? Kíméletlenül az adósok börtönébe veteti, melytől a király nagylelkűsége őt magát megmentette.

Ezt azért nem gondoltuk volna. Inkább elvártuk volna, hogy ő is hasonló nagylelkűséggel cselekedjék. S mit tesz a király, amikor tudomást szerez münneről? Érthető a viselkedése: a szívtelennek megadja méltó büntetését, mindaddig, míg milliós adósságát meg nem fizeti.

Tényleg hihetetlen, hogy valaki ekkora szerencsét ilyen ostobán eljátszik. Ki lehet ennire meggondolatlan? Kiről mondja

Jézus ezt a történetet?

A kérdésre a válasz maga is hihetetlen: mi magunkról! Tükröt akar tartani az orrunk elé. Meg akarja nyitni a szemünket, hogy észrevegyük: mi vagyunk azok, akik nem bocsátunk meg másoknak.

Biztosan voltatok már tanúi olyan jelenetnek, amikor valaki nem bocsátott meg másnak. Vagy átéltek keserű percek, amikor valaki nem bocsátott meg nektek, pedig mennyire vártatok.

Jézus figyelmezteti a megbocsátani nem tudókat: Isten mindenkit közülünk annyira szeret, hogy *Fia* képes meghalni érte. Ha példát veszünk szeretetéről, nem lehetünk többé szívtelenek egymással. Ezt kérjük tőle minden alkalommal, amikor a *Mi Atyánkat*-ot imádkozzuk: „Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek!”

Bízva Isten szeretetében kérhetjük bocsánatát, de csak akkor, ha komolyan meg tudunk mi is bocsátani másoknak.

János atya

FIATALOKNAK

Az évközi 25. vasárnapon olvassuk *Máté* evangéliumából:

„Amikor átvették (bérüket), zúgolódnak kezdtek a szőlősgazda ellen: Ezek az utolsók egy óra hosszat dolgoztak csak, mondták, és ugyanúgy bántál velük, mint velünk...” (Mt 20,1-16a) Jellegzetes, ma is létező, tapasztalható látvány: kora reggel, egy jól ismert forgalmas helyen, emberek gyülekeznek, napszámba dolgozni akarunk, dolgozni kínálják erejüket... Várnak, várakoznak kitaróan a gazda intésére, mert élni kell, ki tudja hány éhes-szomjas száj vár otthon a mindennapira.

Aki először jött, elsőnek indulhat egy egész nap bérének reményében. Aki délbene állt a sorba, csak a felére, vagy még annyira sem számíthat. Különleges ez a gazda-ember. Nem a megszokott rend, a hagyomány híve... Nemcsak egyszer, hajnalban jár kint a téren, hanem – miután azokkal kiegyezett – többször is visszatér és munkát kínál az ott ácsorgóknak: délben, délután, még később... Érdekes módon, egy valami hiányzik: ezekkel már nem egyezkedik, nem alkuszik „Majd megadom, ami jár nektek...”

Eljön az este, a bér, a napszám kifizetésének ideje. Most is a gazda valami különös, nem megszokottal kezdi, szinte provokálja a jelenlévőket. Az utójárak felfogadottakkal, a kevésbé fáradtakkal, a nap hevéitől megfáradtakkal kezd... *S ami már mindenki számára megdöbbentő, ezek bére ugyanannyi, mint amennyi a korán kelőkkel kialakultot, ami, mint az egész nap fáradozóké. Nem csoda, ha*

rölmények, amelyek közé sodródtunk, rendkívüli munkateljesítményt, rendkívüli akaraterőt, kitartást, türelmet és az adott helyzettel való komoly számadást kíván a tanároktól és az ifjúságtól egyaránt.

A fizikális helyzet az első pillanatra tetszetős. Csinos, modern kis penzió az otthonunk. Pompás alpesi a vidék. Egészséges jó a levegő. A belső felszerelés azonban nemcsak szegényes, hanem nagyon hiányos is. Ágyfelszerelésünk nagyon hiányos, még csak tömött szalmazsákjaink sincsenek. Alig tudunk a lassan szivárgó tanuló részére fekhelyeket biztosítani. Nincs kezdetben egyetlen szekrényünk sem. Valóságos harc indul meg a legprimitívebb felszerelés biztosítására. Szinte megható, hogy az intézet prefektája a leánytanulókkal hogyan járja a környékben levő falucs-

azonnal szólnak és égbekiáltó méltánytalanságot vetnek a gazda szemére... De ő hajthatatlan marad: „Fogd, ami a tiéd és erőd...” Vagy nem tehetem a sajátommal azt, amit akarok?”

Az ilyen gazda, nem gazda. Aki így szórja a pénzt hasznát alig hozóakra, későn mozdulókra... Gondoljuk.

A példabeszéd gazda-embere tudjuk, lehet, hogy nem jó munkaadó, de „szíve van”, jószágos, segít a piaci haszon-gondolkodás logikája ellenére is... Még azon is, aki csak későn ébred, azon is, aki keveset vagy alig ad valamit. Ő más mércével mér, új, valahol túl ezen a világon is érvényes „szabvánnyal” képesíti el a szőlőjébe dolgozni jelentkezőket.

Így bánik a *Mennyei Atya* is az emberekkel, mint a szőlős gazda: atyai jószággal, bőkezűséggel. Mint a szülő gyermekeivel, aki nem tud csak a teljesítményre, csak az eredményre, csak a haszonra figyelni s aszerint ítélve nevelni, felteni...

Nem vagyunk napszámosok, béresek, akik esetleg nem is tudják kinek és miért dolgoznak. Csak zúgolódnak, méltatlanokdani tudnak a vélt igaztalanság láttán. Gúnyosan, gyűlölködve, irigykedve csak így tudják mondanivalójukat kezdeni: „EZEK...”

Nem is olyan nagy baj, ha mi vagyunk: „EZEK...” Mert, lehet ugyan, hogy későn ébredtünk, elkésve állunk az élet piacán a *Neki* dolgozni akarók sorába, de alku nélkül, csendben, hálásan fogadjuk a lehetőséget, az alkalmat, hogy az ácsorgás után mégis tegyünk valamit...

kákat, azok parasztházait és az ott szerzett 1-2 kéve szalmát hogyan húzzák télben, fagyban, szélben kis kézi szánkóval haza, a nehezen szerzett szalmaszákok megtömésére. A közben megszerzett szekrényeket a leánygyermekcipelik az emeletre és teszik helyükre. Mikor úgy, ahogy sikerült a legelőteőbb berendezési tárgyakat megszerezni, elfogyott a fűtőanyag. A dermesztő januárban az a veszély fenyeget, hogy téli szünetere be kell zárni az iskolát. Az ifjúság azonban tanulni akar. Az ő ötletességük vezet arra a módra, hogyan lehet a nappali helységet fűteni. Vállalják a tanári karral együtt a hideg hálószobákat. Nappalra az egész nagy család egyetlen tanulóterem-be szorult. Ott tanul, étkezik, szórakozik, adminisztrál megértésben, egymás iránti szeretetben, a célt látva és célért lelkesedve. Mindezekhez járul a bajor konyha

(Folytatás az 5. oldalon)

ISKOLA A FOGADÓBAN

(Folytatás az előző oldalról)

és a német élelmészeti jegyek adta silány táplálkozási lehetőség. Igaz, hogy a müncheni szociális osztály, a katolikus és a protestáns segítő szolgálat erején felül igyekszik és tud is rajtunk segíteni, mégis szinte eposzba kívánkozik, főként az ifjúság szinte hősi akarása és a viszonnyal való bátor szembeszállása.

Nem kevesebb a nehézség a tanító és nevelő munka megszervezésében sem. Nemcsak, hogy a Tanterv és Utasítás, a legszükségesebb szakmunkák, de még a legegyszerűbb tankönyv és a legprimitívebb taneszköz is hiányzik. Nincs semmiféle tanfelszerelés (tábla, térkép, kréta stb.), nincs külön tanterem, a három osztálycsoport az egyetlen mindenben terem egy-egy sarkában büjk meg, és szinte sutogva végzi munkáját, hogy egymást ne zavarja. És ami a küzdelmet az ifjúság és a tanárok részéről egyaránt majdnem emberfelelőtlen teszi, nem az, hogy a tanítási anyagot jegyzetvezetéssel lehet rögzíteni, hanem, hogy a rendszeres oktató munka több mint két esztendője megszakadt. A menekült sors a két esztendő alatt a tanulók lelkéből még a legnélkülözhetlenebb alapismereteket is kiradírozta. Nagyon mélyre kellett ásni, hogy az alapokat újra le lehessen rakni.

A megindulás nehézségeihez tartozott még az is, hogy nem érkezett meg egyszerre minden növekedék, hanem körülbelül két hónap alatt alakult ki a teljes létszám. A tanító és nevelő munka rendszeres kerékvágásba ezáltal a két hónap alatt jutott. A délelőtti órákban három osztálycsoportban végzi munkáját az intézet 4 tanára. Az összevont osztályokban folyó tanítás természetesen szintén fokozta a terheket.

Az iskola gazdaságügyi, egészségügyi, fegyelmi és pedagógiai helyzetének elemzése után a Jegyzőkönyv kitér annak jogi helyzetére is: „A fenntartóhoz való viszonyunkat a Németországban élő magyarság joginak alig nevezhető helyzete magyarázza meg. Jogi személy a fenntartó nem lehet. A viszony, amely a fenntartó és a német hatóságok között van, nem jogon, hanem több-kevesebb megértésen alapul. Éppen azért a fenntartó lehetőségei is nagyon korlátozottak. Ez a körülmény magyarázhatja már elsősorban is meg azt, hogy a szerződéses viszony közöttünk és a fenntartó között nem is lehet. Nem vállalhat a fenntartó olyan kötelezettséget, melynek teljesítését a stabilitás hiánya gátolja. A mi helyzetünk éppen ezért mindig és mindenkor labilis. Bizonyos az, hogy a fenntartó a legteljesebb erőfeszítéssel, minden lehetőség kihasználásával, erejének teljes bedobásával, összeköttetéseiének maradéktalan kihasználásával minden lehető megtesz, hogy intézetünk anyagi és erkölcsi feltételeit megteremtse, de szilárd építményt ezen az ingoványon nem emelhet. Nekünk tehát tudnunk kell azt, hogy mikor itt munkát vállaltunk, akkor nem szilárd jogépitményen állunk, amely egyéni érdekeinket, szociális helyzetünket pontosan és gondosan mérlegeli, hanem igenis nagyon korlátozott lehetőségek között, ingtag talajon, a magyar ifjúság holnapjának szolgálásában hősi munkát kell végeznünk. Igenis panasz és méltatlankodás nélkül kell elviselelnünk hideget, meleget, bajor kosztot, kényelmetlenséget, ellenséges környezetet, szegénységet, jogi bizonytalanságot, vélt vagy valóságos mellőzést. Az ifjúságot az élet könyörtelenségeinek elviselésére kell edzünk és példaadással kell őket küzdőképessékké, tünni, szenvedni, de holnapot építeni tudó magya-

Szent Pál nyomdokain jártunk

Zarándokúton Görögországban

1999 május 25-én a Stuttgarti Magyar Katolikus Misszió hívei közül 42-en (köztük négy pappal) útra keltünk Görögországba. Stuttgártól autóbussz vitte a társaságot a müncheni repülőtérre. Horváth János atya, a Misszió vezetője és Molnár Ottó atya, aki röviddel előtte érkezett Párizsból, már a buszban énekel, imádsággal és elmélkedéssel hangolták a zarándokokat az útra. Münchenben Fehér István lelkész és Dr. Vencser László, a linzi egyházmegye idegennyelvű Lelkészsége Szakosztályának irányítója csatlakozott hozzánk. A háború miatt kis késéssel, de szerencsésen megérkeztünk Tesszalónikibe.

Útunk célja volt felkeresni azokat a helyeket, ahol Szent Pál tartózkodott, ténykedett és tanított. Első állomásunk ezért Fillipi volt. Ezt a város K.r.e. 356-ban Fülöp makedón király vette birtokába és adta neki saját nevét. Szent Pál itt prédikált először európai földön. A város romjai között mutatnak egy helyet, mely

A zarándok-csoport az Akropoliszon

Szent Pál apostol börtönének feltételezett helye. A városon kívüli imahelyen találkozott Szent Pál az itteni zsidókkal és itt keresztezte meg Lydiát, a bíborkelme-árus asszonyt egész házanépével. „A hely Lydia” néven mai is megtalálható a patak mellett. Ott tartottuk első szentmisénket a szabadban. Tesszalóniki városát K.r.e. 315-ben Nagy Sándor barátja, sógora és utóda alapította és Nagy Sándor hűgáról, Tesszalónikeről nevezte el. Az itteni lakosok szívesen fogadták Szent Pál tanítását és sokan keresztények lettek. Ebben a városban született Cirill és Metód. Ők a szláv népek megtérítői és írásuk megteremtői, Európa védőszentjei. A város védőszentje Szent Demeter (Dimitriosz) vértanú.

Az Olymposz hegység lábánál haladva értünk el Kalambakába. A következő nap programján a Meteóra kolostorok megtekintése állt. „Te meteóra monasztia” = kolostorok a levágásban. Valóban, az égig érő, meredek sziklafalak csúcsán csak parányinak tűnnek az épületek. Két jellegzetes kolostort tekintettünk meg: a Nagy Mateoron, az Úr Színeváltozása kolostort, mely férfikolostor (az eredeti őstemplomot XV. század végi freskók borítják), és az Agiosz Stefanosz női kolostort (1367-ben egy kis faszindelyes bazilika volt a kezdet, melynek helyén 1789-ben új templom épült). A mintegy 25 kolostorból jelenleg már csak 4-5 működik.

Ötödik napunk Delphi-be és Olympiába vezetett. Delphi – „a világ köldöke” – a Parnassosz hegy sziklafalainak alatt fekszik. A szentély jósoltokkal befolyásolta a rokká formálni”. 1947. augusztus 4-én és 5-én a Passau-Waldwerke-i magyar gimnáziumban három nyolc osztályt végzett növendék tett érettségi vizsgálatot a niederadorfi iskolából, és azon dr. Ravasz Dezső igazgató bizottsági tagként vett részt.

(Folytatás a következő számunkban)

görög történelmet. Megtekintettük a múzeumot, majd a kincsesházakat és az Apollón templomot...

Délután továbbutaztunk a tengerpartig és áthajóztunk a Peloponnesz-szigetig, Patrasba. Itt Szent András apostol hirdette az evangéliumot, majd szenvedett vértanúhalált Claudius császár idején. Koponyaereklyéjét a róla elnevezett új katedrális mellékoltárán helyezték el, keresztjének (szentandrás-kereszt) megmaradt darabjait pedig egy új fakeresztbe foglalták. Estére érkezünk Olympiába. Mivel katolikus templom ott nem volt, ortodox templomban pedig nem misézhetünk, így szombatesti misénket a szállodában tartottuk.

Vasárnap reggel útra keltünk az olimpiai színhelyek felé. Az olimpiai játékokat Kr. e. 776-tól kezdve négyévenként rendezték Zeusz tiszteletére. Ezek egyben szent fegyverszünetet és a pánhellenista eszmék megvalósítását jelentették. A görög ifjak nem jutalomért, hanem csak hazájuk dicsőségéért küzdöttek. Az olimpiai rommezőn az Atlantiszt – ahol az olimpiai lángot gyújtották meg –, annak közvetlen környezetét és a stadiont találtuk. A stadionban közülünk is néhányan kiálltak egy kis versenyfutásra. Az olimpiai múzeum csodálatos szobrokban, domborművekben és műkincsekben bővelkedik.

Délutáni utunk folyamán átkeltünk egy magas hágón, aztán megérkeztünk tengerparti szálláshelyünkre, Tolonba.

Hétfőn első állomásunk Epidaurosz volt. Színháza csodálatos akusztikáját egyéni előadásokkal próbáltuk ki. Vencser atya gyönyörű erdélyi dalait visszahangozta a felátó. Aszklepiosz (Aeskulap) szentélye zarándokhely és gyönyörű fürdő volt, ahol nem csak a testet, hanem a lelket is gyógyították (gyógyulással, beszélgetéssel, meditációval).

Mykene-ben Schliemann ásatása nyomán a fellegvár a híres oroszlanos kapuval, sűrű leletek, palota, oszlopházak stb. kerültek elő.

Következő állomásunk Korintusz volt. Ez a kikötőváros az újszövetség idején klasszikus hellén életmódot folytatott. A gazdagok és a szegények között azonban nagy volt a feszültség. Szent Pál ideérkeztekor fényűzést és elpuhultságot tapasztalt. Többször is járt itt. Innen írta levelét a rómaiakhoz. Aggódo szeretettel próbált a közösség problémáira hatni. Megkerestük az Agorán azt a helyet, ahol Szent Pál prédikálhatott. Egy kiválasztott kőtömb szolgált számunkra ol-tárként. Körülülve, csodás oszloppal alkotott kullisszák előtt tartottuk harmadik szentmisénket. Estefelé a híres Korintusi Csatorna hídján áthaladva, Athén felé vettük útunkat. Szállásunk Athéntől 42 km-re a tengerparton, Marathonban volt.

Kedden egésznapos programunk Athén. Kétórai sűrű forgalomban a város lüktető életét élveztük, míg végre megérkeztünk az Akropoliszhoz. A kopár magaslaton, rekkenő hőségben csodálunk meg a Parthenon impozáns építményét. A hegyről lefelé haladva egy helyen tábla jelezte, hogy azon a helyen prédikált Szent Pál apostol. Vencser atya itt felolvasta a Szentírásból, amit ez eseményről az „Apostolok cselekedete” megörökített. Rövid óvárosi séta után még a múzeum megtekintése várt ránk, de sajnos energiánkól már nem nagyon futotta a figyelemre. Az utolsó napon kora reggel már úton voltunk a repülőtér felé, hogy visszatérjünk Stuttgartba. Fáradtan, de sok új benyomással, élménnyel és tapasztalattal gazdagodva tértünk haza. Mezei Éva (Pforzheim)

Bátorság igazi nagyságra

A legtöbb ember életében jóval kevesebbet ér el, mint azt előre gondolta. Kisé irigyeljük a nagy sztárokat, s titokban feltesszük magunkban a kérdést: „Miért került ő olyan magasra, miért nem én álok a figyelem középpontjában?” Két egyszerű tanácsot szoktak ilyenkor mondani: Elégedj meg kicsinységeddel! Nem kerülhet mindenki a világranglistára! Az élet matematikája nem engedi ezt meg. Örülj a saját mini-sikerednek, tedd túl magad a kudarcokon s felejsd el a gyerekes nagyratöréseket!

Valahogy így hangzik a hideg értelmi eszmefuttatás, de mint hatékony gyakorlati tanács ez kevés. Mert Isten nem akar minket kicsinnyé tenni, ő nem a méla minimalizmus barátja. Minden emberi születésnél ő önmagát közli a végtelennel. Ahogy Szent Ágoston mondja: „Nyugtalan a mi szívünk, míg meg nem nyugszik Benned, Istenünk!” Ki tudja jobban ezt Jézusnál? Benne nyilvánvalóvá vált Isten örök terve a legtekélyesebben. „Mi mindnyájan az ő teljességéből merítettünk kegyelemből kegyelmet.” A jézusi tanítás nagyszerűsége abban rejlik, hogy nem fojtja meg már gyökereiben követői elkövetését. Komolyan veszi őket s az utolsó vacsorán a lábmossá tétellel irányít mutag mondván: „Aki nagy akar lenni, az legyen a ti szolgálatok, aki pedig első akar lenni köztetek, az szolgálja lesz mindenkinet.”

Mivel az egész teremtny Isten nagy műve, az ember vágya a nagyra akkor tökéletesedik ki, ha kész „valami nagyon szépért Istenért” tenni. Századunk nagy tanúja, kalkuttai Teréz anya megértette és életével bizonyította, hogy miben is áll az ember igazi nagysága: a rászorulókat és elesetteket önzetlen szolgálat.

Ha emberi szemszögből nézve sok tetünk kudarcnak tűnik, nem az a fontos, hogy azonnal elnyomjuk magunkban a vágyat a nagyra, a sikerre. Hanem mint jó „lelki motorosok” dőlünk bele a következő kanyarba és változtassunk Jézus tanácsa szerint nem a lendületen hanem az irányon. Gyakran tapasztalhatja az ember sikertelenség után, hogy ha sikerült helyére tenni a múlt élményét, szabadabbnak érzi magát, nincs meg már benne a lelki görcs, mely mindenben akadályozott azelőtt. Isten útjai nem a mi útjaink, szoktuk mondani a legtöbbször másoknak vizsgáztatásul. Szent Pál a Rómaiakhoz írt levelében Isten nagyságáról így kiált fel: „Milyen nagy Isten gazdagságának, bölcsességének és tudásának mélysége! Mennyire megfoghatatlanok az ő ítéletei és kifürkészhetetlenek az ő útjai!”

Lukács József
Kölmi Értesítő

Esztergom, a primások városa

„Mindenképpen újdonság Esztergom szentéletű primásának könyve, amely nem régeniben jelent meg a Mindszenty Alap dokumentációs sorozatának első köteteként” – írta a különben jöltájékozott T. S. a hazai katolikus hetilapban. A tényállás pedig ez: Semmiképpen sem újdonság! és elég régen, immár 26 éve (1973-ban!) látott napvilágot a könyv Sankt Gallenben (Svájc). Ime: eggyel több árulkodó bizonyíték, hogy az emigráció (a nyugati magyarság) érdeméről: a tudomány és irodalom terén végett, nem egyszer felfedezés számba menő kutatási eredményeiről milyen szívszón, kérlelhetetlenül hallgattak, vagy azokat csendben elorozták! Mert erre is van példa bővíben. Most aztán furdal a lelkiismeretük. –sijó-

Búcsú Békés Gellértől

A nyugati magyar szellemi élet útjait mind több sírkereszt szegélyezi. Egymás után halnak meg, akik mélyes ember-ségükkel, tántoríthatatlan keresztény hitükkel, igaz magyarságukkal és szilárd tárgyi tudásukkal kortársaik fölé emelkedve fényt és erőt adtak a második világháború utáni nyugati magyar diasztrónának.

Békés Gellért azok közé tartozott, akik távozásakor nem túlzás pótolhatatlan veszteségről beszélni, hiszen bárhová állította őket az élet, mindenütt és mindenkor képességeik teljességével állottak a nekik rendelt helyen. Lelkipásztorként, tanárként, tudós teológusként, íróként, szerkesztőként, vezető és teremő személyiségként feladata magaslatán állott, példát mutatott és értékeket alkotott.

Az olvasónak talán feltűnt, hogy halottunkról mint a nyugati szórványmagyarok egyikéről szólok, jóllehet évekkel ezelőtt visszatért a hazába. Valóban, de élete nagyobbik felét mégis Rómában töltötte és munkásságának javát Nyugaton fejtette ki. Ezért természetes, hogy az egyetemes magyarság és a kereszténység érdekében végzett tevékenysége ugyanakkor a külföldön élők eredménye és dicsősége is. És ezt elhallgatni kár lenne.

Nem kis büszkeséggel, de nem kérkedéssel említeném, hogy sorsunk és egymással olykor érintkező munkánk folytán baráti szálak fűztek hozzá és csak azt sajnálom, hogy Magyarországra való visszatérése óta a korábbi kapcsolatunk megszűnt. Már nem tudom, mikor találkozott vele először. Lehet, hogy egy müncheni látogatásakor, talán Rómában a Katolikus Szemle kis szerkesztőségi szobájában, vagy valamely értelmiségi találkozóban. Azután hosszú éveken át többször összejöttünk, ha másként nem, hát levelezés útján. A kezdeteken most tűnődve jól emlékszem egyik korai találkozásunkra, egy meleg nyári nap délutánján, amikor az Örök Város híres dombjainak egyikéről olyan helyismerettel és kultúrtörténeti tájékozottsággal mutogatta a lábunk előtt fekvő vidéket, annak nevezetességeit és emlékeit, mint ha a budai Gellért hegyről a pesti oldalal, vagy Pannonhalmán, Szent Márton hegyéről a Rába és a Rábca folyása irányával, vagy a síkság tanyáival ismertette meg. Az is emlékezetes marad, milyen derűvel és jókedvvel énekelgetett velünk többször is Trizna Mátyás és Szónyi Zsuzsa római lakásában, a távolról jött vendégeknek is mindig nyitva álló vasárnap délutáni és esti találkozókon, a híres „Trizna-kocsmá”-ban, amelynek történetét, Békés Gellért jelenléteivel, Zsuzsa éppen az idei budapesti könyvnapokra írta meg.

Az imént élete kulcsszavait is érintettük: Budapest, Pannonhalma, Róma, végül ismét Pannonhalma. Ezek voltak sokoldalú és gazdag pályafutásának állomásai. A magyar fővárosban született 1915. január 3-án. József névre keresztelték. A Gellértet akkor kapta, amikor rendi fogadalmat tett. A középiskolát a Baross utcai bencés gimnáziumban végezte. Iskolai éveinek a cserkészlet volt a fő élménye. Ennek maradandó emléket és hatását gyakran emlegette. 1932-ben Pannonhalmán belépett a Szent Benedek Rendbe. Aztán Rómába került és teológiát tanult. 1938-ban pappá szentelték, 1940-ben teológiai doktorátust szerzett. Utána visszatért Pannonhalmára, ahol az ott működő „olasz gimnázium”-ban tanár és prefektus lett. Két évig Kelemen Krizosztom főapát titkára volt. Tanított a rend teológiai főiskoláján is. Előljárói 1946-ban visszaküldték Rómába, megbízván őt, hogy a

magyar bencés kongregáció szentszéki ügyvivője legyen. Tanított is a teológián. Dogmatikai kérdésekkel, az egyház-mivoltára vonatkozó bibliai tanítással, majd a II. Vatikáni Zsinat után az ökumene-emléttével és gyakorlatával foglalkozott. 1946 őszétől a *Szent Anzelm Egyetemen* dogmatikát tanított, később az egyháztan tanára és az ökumenikus tanszék vezetője lett. Előadott az *Universitas Gregoriana*-n, a híres Gergely-Egyetemen, valamint európai és amerikai egyházi főiskolákon is. Magyar, latin és olasz nyelven több jelentős teológiai munkát írt. Mint hitudós nagy elismertségen és megbecsülésnek örvendett.

Dalos Patrik oratorianus szerzetessel együtt görög eredetiből újból lefordította és magyarázatokkal látta el az *Új-szövetségi Szentírást*. Ez 1951-ben jelent meg először és azóta már tizenkét kiadású lett. A vállalkozás fő célja az volt, hogy a Nyugatra menekült magyar fiatalok kezébe korszerű magyar nyelven olvasható biblia kerüljön.

A nyugati magyarok vallási és szellemi gondozását Békés Gellért elsőrendű kötelességei közé sorolta és hivatása részeként tekintette. Költői és írói munkásságán kívül gondot fordított a fiatalok erkölcsi megújulására, kereszténységükben és magyarságukban való megmaradására is. 1948-49-ben részt vett Apor Gábor volt vatikáni követ, Mihalic Zsigmond, a budapesti *Actio Catholica* volt igazgatója, Kovrig Béla egyetemi tanár és mások társaságában a *Külföldi Magyar Katolikus Akció* létrehozásában, valamint az általa elindított *Katolikus Szemle* munkájában. Amikor ennek szerkesztője, Juhász Vilmos 1951-ben kivándorolt az Egyesült Államokba, a folyóirat irányítását Békés Gellért vette át és látta el, egészen annak megszüntéig. A tanítás és az irodalmi tevékenységen kívül ez volt a harmadik nagy munkaterülete. Mindehhez szervezen kapcsolódott a nyugati magyar értelmiség egy jelentős mozgalomában vállalt szerepe. Évtizedeken át a *Katolikus Magyar Értelmiségi* (kezdetben *Egyetemi*) *Mozgalom* lelkésze, a valóságban lelki és szellemi irányítója volt. Ebben a minőségében befolyást gyakorolt az évi tanulmányi hetek programjának megalkotására, valamint a hasonló protestáns értelmiségi körökkel együtt szervezett négy *ökumenikus kongresszus* előkészítésére és lebonyolítására. A keresztény egyházak közötti megértésnek, párbeszédnek nemcsak hívei és elméleti megalapozói közé tartozott, de egyike volt azoknak, akik ezt következetesen és a gyakorlatban is megvalósították. Jelentős előadásai kötetbe gyűjtve ma is olvashatók, az irántuk érdeklődők szellemi gazdagodására és lelki épülésére.

Amikor Békés Gellért 1995-ben, nyolcvan éves korában elhagyta Rómát és visszatért Pannonhalmára, nem a megérdemelt pihenéssel, hanem további feladatok ellátásával töltötte idejét. Részt vett a hazai Pax Romana mozgalom munkájában, pasztorációs utakon járt, a bencések és a piaristák utánpótlásának nevelésével törődött.

Emlékezetben és sokak emlékezetében úgy marad meg, mint egy hitében és meggyőződésében szilárd jellem, nagytudású és szellemi kisérgárszú férfi, kinek már pusztán a megjelenése is figyelmet és érdeklődést keltett. Nem volt könnyen barátkozó. Társaságban feltűntest kerülve, tartzkodóan, visszafogottan viselkedett. Közéledni feléje is csak lassan, mértékkel és kellő távolságtartással lehetett. Viszont kedves, türelmes és nyájas volt mindenkivel, aki kérdéseivel vagy tanácsért hozzá fordult.

CSERKÉSZEK A ROBINSON-SZIGETEN

Élménybeszámoló

A pünkösdi vakáció első napján, mint minden évben az idén is útra keltünk. Jól felpakolva nagy hátizsákokkal kor reggel találkoztunk a főpályaudvaron. Egyeseknek már az odajutás is izgalommal teli volt, volt, kinek nem jött se busz se vonat, mert árvíz volt a környéken, és volt aki a kalauz sípszója után érkezett, de még éppen elérte a vonatot...

Végül is sikeresen elindultunk az oberpalfai kis városka, Kastl irányába, ahol a Hárshegy Cserkészparkban élményekkel teli, izgalmas hét várt ránk, 55 müncheni és 11 stuttgarti magyar cserkészre. Kiscserkészre, az 5-10 éves korúak, a kiscserkésznyán a házban telepedtek le, a többiek sátrat vertek az erdőben...

Ezután pedig elkezdődött a mi nagy játékunk...

A nagyobbak, akik sátorban aludtak rájöttek arra, hogy ők hajótörtek egy ismeretlen szigeten, és a céljuk a túlélés, amíg egy arra tévedő hajó vissza nem viszi őket otthonukba. Ez nem volt egyszerű dolog. Hiszen a sziget életét meg kellett szervezni, a munkákat igazságon elosztani, kilátótornyokat építeni, főzni kellett, na és természetesen a szigetet felderíteni... Tehát jutott éppen elég dolog mindenkinek!

Kiscserkészreink mint a sziget őslakói, egy kannibál törzs voltak. De igazi kannibálom ám, igazi törzsfőnökkel, igazi törzsi énekekkel, félelmetes csatakiáltásokkal és törzsi rítusokkal...

Nem volt hát egyszerű dolog a hajótörteknek a túlélés a kannibálom szomszédágában, de mégis sikerült. Miután megtanultuk a bennszülöttek sorsa nyelvét – „afa Jáfánofos afatyafa áfáltafal kiítáláláf, nyefelvéf” – , velük szoros barátságot kötöttünk, és esténként már közös táborúzz mellett énekelünk, játszotunk. Csak egy furcsa szokásukról nem tudtuk leszoztatni kinnbáljainkat. Minden este a táborúzz után elraltoktól tőlünk két hajótöröttet, egyet a fiúk és egyet a lányok közül, és csak azzal a feltétellel nem ették meg őket, ha esti mesét mondtak nekik...

Máskülönben a hajótörtek élete vidáman zajlott. Saját készítésű kemencében egy egész malacot megsütöttek. Két kilátótornyot építettek, s azt kötélláddal összekötötték, sőt még kötélcshúzdát is szereltek rá. Felfedező útra mentek a szigeten, s közben fákon nőv konzervekre találtak. A bennszülöttekkel együtt exotikus dolgokat főztek, például kínai pulykalevest bambusz és szója-csírával. Felfedeztek egy nagyon kellemes uszodát is a szigeten, melyet kétszer is meglátogattak. Sátorponyvából repülő tanították a bennszülötteket és méltóságban mérték össze erőiket...

Persze jutott időnk a komolyabb együttlétre is. Isten legszebb templomában, az erdő egy napsütötte tisztásán tartottuk pünkösdi szent misénket.

Az utolsó éjjel pedig az erdőben, egy kis táborúzz fényénél öt új cserkész tehett fogadalmat, és lett a cserkészek több milliós táborának tagja.

Az idő nagyon gyorsan telt a szigeten, szerencsére a napocska sem hagyott cserben bennünket, így kicsit szomorúak voltunk, mikor beszálltunk a felbukkanó hajóba, mely hazahozott bennünket... ↗

Tartása volt és tekintélyt sugárzott. Kár, hogy nincs többé.

Egy ausztriai látogatás alkalmával, a St. Lambrecht apátságban szívroham következtében halt meg 1999 július 29-én. Pannonhalmán temették el.

Borbándi Gyula

Így véget ért a mi nagy játékunk, már a buszban ültünk és úton voltunk hazafelé!

Talán kicsit furcsa ez a beszámoló, de mi cserkészek egy kicsit ilyenek vagyunk: Szeretünk kint lenni a természetben; szeretünk dolgokat elképzelni és azt eljátszani; szeretünk közösen játszani, közösen dolgozni, és figyelünk arra, hogy mindig magyarul beszéljünk, magyarul énekeljünk!

Mindenkit szeretettel várunk, közénk főleg az 5-12 éves gyerekeket – aki szeretné megismerni ezt a különleges világot.

Meitz László
csapatvezető

Papi utánpótlás a hazai egyházaknak

A magyarországi egyházmegyei szemináriumok adatai alapján a tavaszi és nyári papszentelés után csaknem ötven katolikus pap kezdte meg a lelkipásztori tevékenységét s ezzel csatlakozik az országban működő közel ezer társához. Ezekhez a számokhoz kétezer járulnak még a férfi szermozosrendek felszentelt papjai, ám ők is legfeljebb csak enyhíteni tudják a régóta tartó paphiányt, aminek következtében egyes vidékeken egy lelkipásztornak hat-nyolc, vagy akár ennél is több települést kell ellátnia. A hazai és külföldi szemináriumok valamennyi évfolyamán összesen félezernyi – többek között erdélyi, felvidéki és délvidéki – fiatal készül hivatásra, ám tapasztalatok szerint sokan „menet közben” meggondolják magukat.

A református zsinat világi elnöke, Kálmán Attila szerint a hazai református egyházban körülbelül ezerötyszáz lelkész dolgozik. Statisztikák alapján megállapítható: az idősebb korosztály és a fiatalok létszáma igen magas, de hiányzik a középnemzedék.

A budapesti *Evangelikus Teológiai Akadémia* adatai szerint az egyháznak kerekén kétszázötven lelkésze tevékenykedik az országban, s a teológián jelenleg

Különvélemény

Hazai katolikus hetilapban az egyházi zenéről szólva írja „g.s.”: „Nincsenek - szerencsére - gazdag főpapok, akik a 18. és a 19. században udvari zenészekkel dicsekedhettek”. - Ezt én nem okvetlenül tartom szerencsének. Főpapról nekem azonnal az egyetem-alapító nagy Pázmány ötlék eszembe, meg primásoknál maradvá - Lippay György az európai hírű „posoni kertjével”, vagy Bathányi József, ő adta „a pesti népnek” a Városligetet, vagy Simor János, az Esztergomi Keresztény Múzeum és Bibliotheka létesítője. Lehete hosszán sorolni a többieket, akik iskolák, kórházak, szeretetotthonok s egyéb szociális intézmények szűzeit hívták létre. Vagy jobb lett volna, ha az anyagi javak hasznosítás, kíméletlen üzletemberek, ne mondjam, kalandorok kezén van! Különben is: mi ért bűn a jó lét, a gazdagság? Ne tartsuk védőpajzsunkat a Biblián. Ne legyünk álszentek! Mindig voltak s lesznek gazdagok és szegények, hősök és gyávák s csak nagyrítván szentek.

- síj -

Helyesbítés. Legutóbbi számunk „Fiataloknak” c. rovatában a második hasáb 5. sorában háztartási helyett *házastársi* –, három sorral lejjebb „vakációkra” helyett *„vakációzókra”* –, valamint a 3. bekezdés utolsó mondatában *halmoz* a helyes kifejezés. A hibáért elnézést kérünk. Szerk.

Kölniek a csángó diákokért

A csíksomlyói búcsú alkalmával egyházközségünk tagjaival felkerestük a gyimesi csángók vidékét, ahol közvetlenül is megtapasztalhattuk az ott lakó nép ragaszkodását ősi hitéhez és magyar kultúrájához. Gyimesfelsőlokpon van egy katolikus magyar gimnázium (*Szent Erzsébet Gimnázium*), mely 1996-ban nyitotta meg kapuit csángó diákok számára, akik anyanyelvükön szeretnének tanulni. A gimnázium jelenlegi igazgatója, *Berszán Lajos*, katolikus lelkipásztor megmutatta nekünk az iskolát és kollégiumot. Elmondta, hogy a *Sziklára Épített Ház Alapítvány* debreceni tagozata és a *Magyar Csodaszarvas Kulturális és Művelődési Alapítvány* segítségével létesült az iskola, amely az idén a második végzős osztályt búcsúztatta. A látogatás alkalmával megcsodáltuk a vidék szépségét, de láttuk az itt élő emberek nehéz életkörülményeit is. Elhatároztuk, hogy a kölni magyar híveket és másokat is megkeresünk azzal a kérdéssel: segítsék a csángó diákok továbbtanulási lehetőségét.

A segítség legcélszerűbb módja, ha árva vagy félárva tehetséges diákok kollégiumi költségeit (havi 50-60 DM) *hosszabb távon fedezni tudnánk*. Eddig hét diákra vállalták zárandokaink a négy évig tartó gondoskodást. Jó lenne ha a felemelő példát minél többen követnék. Természetesen, szívesen veszünk minden alkalmi segítséget is.

Lukács József
kölni lelkipásztor

Itt közöljük az egyetlen ismertebb csángó költő, *Lakos Demeter* versét, meghagyva a mai csángónyelvi jellegzetes nyelvi és helyesírási sajátosságát.

Kedves üsmeretlen testvér

*Moldovának tájairól érkezem
néhány versvel, hul mind kurtul életem,
hul még, magyar szó hallszik faluba,
magyar nőiákat még húzzák fonába,
hul a Szeret Moldóvával meg nem áll,
hul a pásztor egész nyáron funujál.
Megkapom a leveledet, örvendek,
Sajnálom, ah rokonok, nem megyek!
Mosat még zavaros a világ, is még lesz,
remilem, hogy még a fene el nem vesz.
Ezután jönnek jobb üdük, tudja meg,
örökké a hideg után jön a meleg.
Sógorát már rég nem láttam, sajnálom,
és kiküldtetű, melyik járt nálam.
Cselédriul, melyikriul beszél, meglátom,
édeklüdtém én ezután barátom.*

*Megírom én a vejjének, ha kapok,
tudja meg, hogy adósnak nem maradok.
Mindenkinek jót kívánok, kedvesem,
nem nagyon tudok én írni helyesen,
mégis csángóknak is vannak kültűik,
nálunk is a régi világ változik.
Nálunk is újul az élet minden nap,
Új éveketek a keltű örök kap.
Úgy illik, én inekelem ami szép,
anyanyelven, hogy megértse a nép.*

Levél az ÉLETÜNK-nek

A nyomda örödének, vitathatatlanul, van humora. Mi több: jövőbelátó képessége is. A lap előző, július-augusztusi számában méltattam Kovács K. Zoltánt 75. születésnapja alkalmából. Egy személyes és politikai barátját idézve írtam cikkemben: „Akkor vállalt politikai szerepet és munkát, amikor az életveszélyes foglalkozás volt.” Kinyomtatva, olvasom: amikor az élet veszélyes foglalkozás volt.

Hát bizony, nagyon hamar, az így is lett... Üdvözlettel: Skultety Csaba (Budapest)

Kaszap István emléké

„Isten veletek. Odafönn találkozunk. Ne sírjatok, mennyei születésnap ez. A jó Isten áldjon meg benneteket.” (Kaszap István búcsúja születéséről)

Életrajzának első kiadása (Endrődy László S.J., „Élelet Krisztusért”) 1936-ban jelent meg, és tíz kiadást ért el. 1941-ben Shvoy Lajos székesfehérvári püspök kezdeményezésére kezdetét vette a boldoggáavatási eljárás. 1942-ben Kaszap István hamvait a sóstói temetőből áthelyezték a székesfehérvári Prohászka Ottokár-emléktemplom árkádjai alá, ahol a mai napig nyugszik.

1947-ben a boldoggáavatási eljárás iratait felterjesztették Rómába, majd Endrődy László összeállításában megjelent egy imakilenced „Szeretettel Szenvédséssel” címmel, mely 30 kiadást ért el, 300 000 példányban. Megindult egy negyedévenként megjelenő folyóirat is „Kaszap István lapja” címmel. Több mint 100 000 példányban jelent meg 1942-től 1948-ig. Írások készültek Kaszap Istvánról német, francia, angol és spanyol nyelven, ismeregye neve és személyisége sokfelé úgyszeressé vált a világon.

Kaszap István 1916. március 25-én született Székesfehérvárott. 1934. július 30-án lépett be a jezsuita rendbe. 1935 őszén elhatalmasodó betegsége miatt el kellett hagynia a rendet, de előjárói megígérték, hogy mihelyt meggyógyul, újra visszatérhet Jézus Társaságába. István nagyon vágyakozott erre, de hamarosan bekövetkezett halála miatt erre már nem kerülhetett sor.

Életének rövid 19 éve alatt hosszú utat tett meg. Lelki fejlődését megismerteti velünk naplója, melyet cserkészként ifjú kora óta vezetett. Feljegyzéseit a szerzetben is folytatta.

Példaszerű az az imádságos, hívő családi légkör, amelybe Isten helyezte, s ahol bensőséges szeretet fűzte össze szüleit és négy testvérével. Lelki fejlődését segítette a székesfehérvári ciszter gimnázium jellemnevelő vallásos légköre, segítette az ottani Mária-Kongregáció, segítette a cserkészlet, ahol mindenki jó barátjává, a természet kedvelőjévé és felelős vezetővé nőtte ki magát. Kiváló tornász volt, kitartó szor-

KIS HIREK

Jeruzsálemből származik a Turini Lepel. Izraeli tudósok vizsgálatai arra mutatnak, hogy a Turini Lepel Jeruzsálemből származik. A lepel anyagán ugyanis az „Akuit hagyalgal” nevű növény nyomaira bukkantak és ez azért meghatározó, mert a jeruzsálemi dombokon őshonos, és a hagyomány szerint ebből fonták Jézus töviskoronáját. KNA

Miseruhák Toponárnak. A Bajor-Magyar Fórum tavalyi magyarországi kirándulásán – egybekel között – meglátogatta vezetőségi tagjának, *Püspök László* müncheni főkonzultnak szülőhelyét, Toponárt is. Amikor a község templomának felkeresése során értesültek a plébános szerény anyagi lehetőségeiről, elhatározták, valamilyen formában segítenek neki. A Fórum elnöke, *Elisabeth Schosser* városi tanácsos segítségével a napokban öt új miseruhát szereztek és időközben már el is jutatták a részben modern, részben pedig hagyományosnak számító, szépen himzett miseruhákat Toponárra. VA

Lesújtó statisztika. Magyarországon folytatódott a születésszám csökkenése, míg a halálozások száma növekedett. Más szóval, gyorsuló ütemben fogyott a népesség az elmúlt évben. 1998 januárja és novembera között az ország népessége 37.767 fővel lett kevesebb.

galmával osztályában felküzdötte magát a csúcsig. Mint szerzetes-újonc nagylelkűen Istennek ajánlotta életét, hogy szolgálja a magyar ifjúságot. Látszólag nem tett semmi rendkívülit életében, ami miatt kiemelkedne az emberek fölül. De rendkívüli módon tett mindent, amit tett. Különösen rendkívüli volt szenvedésében. Feljegyzéseiben olvassuk: „Sokat kell foglalkoznom a szenvedéssel és elmélkednem róla, hogy magamévá tegyem, örömmel fogadjam és visel-

hessem... „Sok szenvedésem lesz, ha Isten nagyon szeret... Adj nekem kegyelmet, keresszre fejeztet Krisztusom, hogy némán, panasz és zokszó nélkül szenvedhessek.”

A legnagyobb szenvedések között is minden este elmondta a „Te Deum” hálaadó énekét. Szenvédséit Jézussal egyesülve a bűnösök megtéréseért ajánlotta fel.

A Kaszap István boldoggáavatását szorgalmazó római jezsuita központ már benyújtotta az illetékes vatikáni Kongregációnak a Kaszap István életét és érényeit tagló 903 oldalas nyomtatott beszámolót. Egyben felhívták a Kongregáció figyelmét arra, hogy Kaszap István személyét ne csak Magyarországon, hanem számos más országban is ismeretes, hiszen teljes életrajza megjelent spanyol nyelven, és más nyelven is megjelentek róla szóló ismertetések. Cserkészként ismeri alakját az egész katolikus cserkészvilág. Hazánkban 1997-ben jelent meg a „Ki volt Kaszap István?” című 100 oldalas könyv, melyben Endrődy László könyve nyomán magyar jezsuiták mutatják be hitelesen ennek a magyar fiúnak vonzó alakját.

Bóday Jenő S. J.
Kaszap István noviciustársa

Árpádházi Szent Erzsébet festmény egy olasz múzeumban. A Milánói Poldi Pezzoli Múzeum egy nagyértékű Szent Erzsébet táblaképpel gazdagodott, amelyet talán maga Raffaello festett, de mindenképpen az ő műhelyéből való. Az olajfestmény egy predella (oltárpolc) része volt és a nemrégiben meghalt neves olasz művészettörténész, *Federico Zer*i végredeleileg hagyta a múzeumba. *Federico Zer*i személyesen a nagy reneszánsz festő, Raffaello eredeti alkotásának tartotta a festményt.

A Párizsi Magyar Katolikus Misszióban június 20-án volt a Te Deum és a magyar iskola évszázad ünnepsége. A követező iskolaév szeptember 4-én kezdődik, akkor lesz a beiratkozás is, a Veni Sancte pedig szeptember 5-én. **Dr.P. Zs.**

MAGYAR ZARÁNDOKLAT MÁRIATZELLBE

A szokásos évi nagy Zarándoklat Máriaicellbe szombaton és vasárnap, szeptember 18-án és 19-én lesz. A zarándoklatot vezeti dr. Ladócsi Gáspár tábori püspök. Szombaton du. 5 órakor bevonulás, utána szentmise. Este gyertyás körmenet. Vasárnap reggel 8 órakor keresztúti ájtatosság, 10-órán ünnepélyes nagymise. Délután 2 órakor búcsúztató ájtatosság. □

Tiltakozás az „Orgia-misztérium-színház” kiállítás ellen

„A Magyar Katolikus Püspöki Kar nem kíván művészeti-filozófiai vitákba bonyolódni, de mind a keresztény értékrend, mind a jó ízlés nevében tiltakozik a budapesti Kiscelli Múzeumban, a Fővárosi Képtár által megrendezett „Orgia-misztérium-színház” című kiállítás ellen.

H. Nitschnek a vallási motívumokkal súlyosan visszaelő orgasztikus „színház”, és annak a kiállításban bemutatott rekvizitumai kimerítik az obscenitást, a brutalitást és a káromlás tényét. Különösen sértő, hogy ez a bemutató az egykori budai Trinitárius kolostor máig is romos templomában nyert elhelyezést, a 250 éves obudai Szent Péter és Pál plébánia jubileumi kiállításának tőzsomszedságában.

Sajnos, hogy a Fővárosi Képtár a lelki és szellemi romok újjáépítése helyett a kollektív perverzitás bemutatásának nyitott kaput: mindez a brutalitás elleni tiltakozás, a kulturális hagyományok átértékelése és a művészi szabadság nevében.”

MK

A Caritas Internationalis nagygyűlése

A Vatikánban tartott tanácskozáson a közel négyszáz küldött megtárgyalta az elkövetkező négy esztendő munkatervét és megválasztotta a segélyszervezet vezetőjét. Az egyhetes összejövetel a „Kiengesztelés és szeretet” jegyében folyt le. Az európai küldöttek kicsérlelték tapasztalataikat a cigányok körében végzett munkájukról is. Első helyen az aktuális ügyek közt szerepelt a jugoszláviai helyzettel kapcsolatos munkamegosztás kidolgozása. Nagy szeretettel fogadták *Antun Pecar* atyát, a Jugoszláv Karitás igazgatóját, aki három esztendő óta most először kapott kiutazási engedélyt a hatóságoktól és személyesen élte át a bombázásokat.

A tagszervezetek megválasztották az új vezetőjét, a Caritas Internationalis elnöki székhébe *Yohana Foud El-Hage*, Tripoli érseke, a Libanoni Karitás vezetője került. A Caritas Európa új elnöke *Denis Vienot*, a Francia Karitás korábbi főtitkára lett. A Caritas Internationalis Végrehajó Bizottsága új főtitkárt választott *Duncan MacLaren* személyében (Írország). A Magyar Karitás képviselőitében *Frank Miklós* országos igazgató és *Adányi László* főtitkár vett részt a közgyűlésen. MK

„Egérke” férjhez ment

Az első pillantásra furcsa cím egy nem is olyan régi történet koronája. Bizonyára sokan vannak a sportkedvelők világában, akik elérzékenyedve gondolnak vissza az 1988-as Szóulban rendezett olimpiára. Akkor történt – olvasom a kanadai „Magyarországban” – hogy a 100 méteres hátúszás döntőjében a magyar tévériporter így buzdította az akkor 14 éves Eggerszegi Krisztinát: „Gyerünk picit lány, gyerünk Egérke!” S Egérke, mert ettől kezdve csak Egérkének becézték, percekkel később ott állt a győzelmi dobogó felső fokán, két szteroidokkal felpumpált, dromedár keletnémet nő között, hogy átvegye az aranyérmét! Ezután még négy alkalommal került Egérke az olimpiai győztesek dobogójára, utoljára Atlantában (1996). Azóta – írja a cikkíró – az egykori keletnémet úszónőnek már *bajszuk nőt*, nekünk pedig itt maradt a nőies szépségű Krisztina, aki mostanában lett Vigassy Ádám felesége. Mit tegyünk hozzá? Sok boldogságot kívánunk mindkettőjüknek.

- síj -

IMA

Hozzad száll fohászom, drága Krisztusom, ki eget, földet uralod, királyi trónodon. Ma és mindörökké, kérlek légy velem, nélküled oly üres lenne az életem.

Kérlek vezess engemet, az életen át, én követni foglak, az életemen át. Távolítsd el a sátánt, ha tör ellenem, védjél bajtól, betegségtől, át az éveken.

Én imádkozok hozzád, a családokért, és a szerete élő, jó barátokért. Drága Krisztus szeretnélek, kérni tégedet, hogy óvjad őket, adj nekik boldog életet.

Imádkozok a meghalt barát és családtagokért, irgalmas Krisztus imádkozok a lelkük üdvéért. Tartsd meg a nevüket, a mennyei könyv lapján, hogy találkozzunk újra a feltámadás napján.

Imádkozom hozzád, minden nemzet s népekért, A világkéért, és boldogabb jövőért. Hogy elmszod ehnség, és ragály a világon, hogy megvalósuljon ez, ne legyen csak álom.

Köszönöm hogy segítettél, a hosszú éveken, általad szebbé, jobba lett az én életem. Tehozzad küldöm a hála, köszönet himnuszát, én követni foglak egy életen át,

Amen

Chicago: 1999

Fábián Tibor

Dr. Schulte – Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás minden jogi kérdésben.
Schwarz Annemarie, hitestolmács és fordító német / magyar nyelven.
Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

Zátónyi Zsigmond, a hasonlónévű könyvkiadó vezetője magnószallagon reprodukálta **Mécs László 16 versét**, amit a költő maga adott elő, harminc évvel ezelőtt. A szalag megrendelhető „ZÁTÓNYI KIADÓ Győr, 9007. Pf.: 72. (ára 900 Ft + postaköltség) (H) 0036-96-311 989.

Gyöngyös közelében, nyugodt helyen, 5 szobás központi fűtéses, telefonos, szép kertessel családi ház eladó. Ára: 3,5 mill.Ft. Érdeklődni Kozáknánál: Telefon: (H) 0036-37-324 128

SZATMÁRNÉMETI mellett – 6 km – családi ház, kb. 450 nm lakó- és hasznosfelülettel, 6x12 m-es úszómedencével, kb. 2.000 nm telken eladó vagy kiadó. Érdeklődni: Telefon: (D) 0171 41 81 023.

ELADÓ SIÓFOKNÁL, 45 km délre a Bala-tontól, termálforrás mellett, 3 szintes, közp. fűtéses ház 260 nm + 6500 nm telek gyümölcsössel. Azonnal beköltözhető. Érdeklődni: Horváth Zsuzsanna, 1126 Budapest, Fodor u. 20. Telefon: (H) +36-1-2027050.

40 éves, 165 magas, Bécsben élő, független, felvidéki nő, művészetek iránt fogékony, hasonló beállítottságú, rendezett körülmények között élő, hűséges társát keresi. Jelige: „Kölcsonos megbecsülés” 1010 WIEN Post-lagernd.

Gödöllő mellett, Szada legjobb részén, 25 km-re Budapesttól, panorámás, közművesített, 3500 nm-es telek 40 nm-es, téliített komfortos faházal eladó. Irányár: 48.000 DM. Erd. telefonon: (H) 0036-20-927 44 24

BUDAPESTI, XII. ker. Alsóvárbegy úti 50m²-es luxus örökklakás eladó. Érdeklődni telefon: (H) 00 36-1-2840 7288.

PROTOKOLL-AJÁNDÉK 2000 BT kapcsolattartó személyeket keres. ☎/fax: (H) 0036-25-430-307.

Szombathelyen, Bükk-Gyógyfürdő szomszédságában, a Balatoni út vonalában – kedvező áron – családi ház elkülönített részében szállást biztosítok. Telefon: (H) 0036-94 325.933.

**MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK
NAGY VÁLASZTÉKBAN!**

Olcso áron raktárról – kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

„**TÉTÉNY**” Ungarische Spezialitäten
Kreitmayrstr. 26 – 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

<i>Badacsonyi Szürkebarát</i>	7,80
<i>Debrői Hárslevelű</i>	6,80
<i>Etyeki Chardonnay</i>	8,80
<i>Villányi Rosé, Kékportó</i>	8,80
<i>Villányi Kékfrankos</i>	9,80
<i>Villányi Cabernet</i>	10,80
<i>Egri Bikavér</i>	7,50
<i>Tokaji Szamorodni</i>	12,50
<i>Tokaji Asszú 3 puttonyos</i>	16,50
<i>Tokaji Asszú 4 puttonyos</i>	20,—
<i>Kecskeméti barackpálinka</i>	29,—
<i>Unikum</i>	29,—
<i>Egri cseresznyepálinka</i>	25,50
<i>Diólikőr</i>	0,5 liter 14,50
<i>Címerez barackpálinka</i>	33,—
<i>Sárgabarack-, Málnalíki</i>	0,5 liter 13,50
<i>Tarhonya, kocka, laskatészta 1 kg</i>	7,—
<i>Májas-, véres hurka, disznósajt</i>	13,—
<i>Tokaszalonna</i>	15,—
<i>Füstöltzalonna</i>	12,—
<i>Friss kolbász</i>	15,—
<i>Házi kolbász</i>	17,—
<i>Téliszalámi</i>	33,—
<i>Szegedi szalámi</i>	30,—
<i>Csabi, Gyulai</i>	27,—

APRÓHÍRDETÉSEK

Marosvásárhely (Erdély) legszebb lakónegyedében, a Maros partján, négy emeletes tömbház III.-ik emeletén, két szobás, összkonfortos, kb. 52 nm-es, erkélyes lakás 20.000 DM-ért eladó. Érdeklődni: ☎(CH) 0041-41-2105079.

49 éves, magyar férfi megismerkedne házasság céljából szimpatikus, csinos hölgygel. Cím: Georg Bardosch, D-81549 München, Münchbergerstr. 24.

BALATON melletti ház, szép nagy telekkel nyugodt környezetben Siófok mellett eladó. Ár: 55.000 DM. Ideális másodlakás. Érdeklődni: Dr. Udvarhelyi (Veszprém), telefon 0036-88-424 266 vagy tel./fax: -88-422 273 sz. alatt.

Jelenleg Münchenben élő, 47 éves, vidám, természetesen, 160/63 attraktív nő korban hozzáillő, nem dohányzó férfi ismerettségét keresi házasság céljából. „**Házasság**”.

Szeretettel várja vendégeit Póka Gyuláné panziója (Harkány 30 km, Pécs ca. félóra). Közp.- fűtés, lovaglás, horgászati lehetőség stb. Parkoló zárt udvarban. Erd.: H-7755 Töttös, Jókai ut 1. Telefon: 0036/69/76 115.

Budapest déli határához kezeleső, 627 nm-es, összközműves építési telek eladó. Ára: 20.000 DM. Érdeklődni: ☎(D) 089/677 105.

Megbízható, házias, magyar nő, 45 éves 168/67, szeretne megismerkedni korrekt, tevékeny úrral. „Rám mindenben számíthat” jelíggel.

Özvegy férfi, 55/170, 11 éves kislával, rendezett anyagiakkal mini-családijához életársat és kis-fiának édesanyját keres. Sokat járnak Magyarországra, ezért ottani kapcsolat előnyben. Feik Henrik, D-71732 Tamm, Reutlinger Str. 7.

Kaposváron kétszintes családi ház, 4 szoba összkomfortos - ipari árammal eladó vagy kiadó. Irányár 8,5 millió forint. Erd.: Telefon (H) 0036/82/475-229.

57 éves, özvegyasszony, 158/74, megismerkedne magyarul beszélő, nemdohányzó, korban hozzáillő férfival. Jelige „Párosával szebb az élet”.

120 m²-es kertesi családi ház 6000 lakosú kisvárosban eladó! Három szoba, ebédlő, konyha, fürdő-szoba, egyedi gázfűtés, telefon fővonallal, az M5-ös autópályára lejárattal, 15 km-re. Eladási ár: 48.000 DM. Érdeklődni: ☎(H) 00 36-30- 9442-044 vagy fax: 00 36 -76- 374 792.

52/160/58, érzelmezgádag, igényes, diplomás független nő keresi vidám, természetet, kultúrát, utazást kedvelő értelmiségi társat 58 éves korig. Rendezett körülményű, komoly egzisztenciával rendelkező férfi választást (fotóval, telefon-számmal) várja „Wiesbaden” jelíggel.

Betegápolást, gondozást vagy házvezetőnői munkát vállalkozó bentlakással Németországban. Megbízható, leinformálható nyugdíjas szakápoló nő vagyok. Jelige: „Szeretlek”.

Erdélyi, 60-as, nyugdíjas, sokoldalú nő - férjet keresek intelligens, melegsívű egyén személyében bárhol is élj. Szeretem a természetet és állatbarát vagyok. Esetleg házvezetést vagy gondozást vállalkoz. Választást kérem címemre: László János (Hidkő), Str. Chicu Klein Nr.3, 3400 CLUJ-NA-POCA, Románia. Telefon: (RO) 0040-64-198 511.

48 éves, független nő betegápolást, házvezetést, gyermekfelügyeletet vállal hosszú távon is. Érdeklődni: Jánosi Verona, H-1215 Budapest, Árpád u. 6/B VI/52, Telefon: 00361/2774679.

Budapestben, a Rózsadomb legszebb helyén. (Törökvez út-Ali utca sork) kertesi társas-házban másfél szobás, összkomfortos, 55 nm-es, balkonos, magasföldszinti örökklakás eladó. Ára DM 114.000. Érdeklődni: ☎(D) 02603-148 48.

Keresünk kétnyelvű Vőfélyt, MAGYAR-NÉMET nyelven beszélőt. LAKÓDALOM 2000 május-ban. Az ajánlatokat kérjük a következő telefonon ☎ 07131-179 030.

Eladó Budaörsön, 741 m²-es telek egy 47 m²-es hétvégi házzal. Érdeklődni telefonon: Takó Tiborné, (H) 00 36 1- 3832618.

Magányos férfi, 41 éves, megismerkedne hozzáillő kedves hölgygel. Jelige: „Egymásért”

Építészvezető, Svájci képzettséggel, vállal Magyarországon építéskivitelezést: Tervrajz, költségvetés, munkakímérés és végelszámolást, jutányosan áron. Urbán Miklós, Frutigenstr. 24A, CH-3600 Thun, Telefon: 0041-33-223 38 91.

Jószívú emberek támogatását kérem. 10 éve rokkant vagyok, nyakcsigolya műtétre van szükségem. Gáspár Istvánné, Miskolc, Kereskedelmi és Hitelbank RT, 25645464.

Személy és áru fuvarozás Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-házig. Telefon: D-0049-07034-62580.

Budán közel a várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatónak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34 (Svájc).

Budai kertesi villában újonnan kialakított két-szobás ill. másfél szobás, bútorozott komfortos lakások kiadóak 40 DM/lakás, naponta. Parkolás zárt kertben, Telefon: 00-36 1 202 30 25.

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kívánt helységekre. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok somaggal. Utazás Bükkre, Hévíz vagy Budapestre. München: Tel./Fax: (D) 089/69 99 85 17, 089/67 056 18 vagy 0172/84 252 88.

Budapestben, az Andrássy úton, az operánál felújított, csendes, másfél szobás lakás hazalátogatónak kiadó. Telefon: (D) 049/89/937888.

Budaörsi zöld övezetben, 20 percre a centrumhoz apartman kiadó. Érdeklődni lehet: (H) 0036-23-441-171 telefonszámon.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket és átutalásokat postacsek-kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München – Sonderkonto: Postbank München, Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.

BEATRIX PANZIÓ H-1021 Budapest, Szécher út 3. Tel./Fax: 0036-1-3943-730 és telefon 0036-1-2750-550. Szeretettel várjuk családias panzióknban, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal – zárt autóparkoló.

ÚJJONNAN MEGJELENT MAGYAR DALOK!

Adi Pop: „**VÉRZŐ HAZÁDBÓL**” címmel, 56-os magyarok számára készült CD, minden idegenben élő magyaroknak csodálatos élmény. Meghallgatása során a hallgatásban felelevenedik a forradalom, az azt követő menekülés, az új hazára, a honvágyra. Es az eredmény a mai napig, „Mindegy, hogy mire vitted- és hová haladtál”, a végén mégis csak magyar maradtál”. Biztos vagyok benne, hogy ezek a valóságból merített szövegek, mely érzelmekkel telített dalok, mint „**A FORRADALMÁR HALÁLA**”, a „**VÉRZŐ HAZÁDBÓL**” vagy „**A JÖVŐ GYERMEKE**” egy jó magyar szemébeöl kicsalja még a könnyet is. **20.- DM** borítékban, azonnal küldjük a CD-t.

UNGARÓBLUES MUSIK VERLAG: Éva Jággi, Friedberg Str. 8, CH-3380 WANGEN an der AARE, Schweiz

Kecskemét és Szeged között felújított tanya 12 hektárral eladó. Ára: 38 000 DM. ☎: (H) 0036-76-464 379

München környékén élő magyar férfi 41/170/73 szívesen megismerkedne csinos intelligens hölgyvel tartós kapcsolat kialakítása céljából. Ha Te is meguntad az egyedülletet akkor küldd el fényképes leveledet a kiadóba. „Kettesben szebb az élet” jelíggel.

Duna melletti 1260 m²-es építési telek Hegyeshalom és Győr között eladó. Irányár: 12 DM/m². Telefon: (D) 0049-80-616359.

A Mátra lábánál Mátrafürdőn (Budapesttől) autópályán 1 óra) eladó 1213 m² telken 507 m² hasznos alapterületű háromszintes 12 szobás, bejárattal üdülő. Erd. telefon: (H) 0036-37-311 998, vagy 0036-30-9657 123.

Siófoktól 20 km-re berendezett ház kb. 4 000 m² kerttel, német kútból eladó. Dr. Udvarhelyi ☎: (H) 0036-88-424 266

53 éves magyar nő magyar családnál vagy egyedülálló nő háztartási munkát vállana. Leinformálható: Telefon: (D) 0049-621-414 810.

Budapesten zöld övezetben 2 és fél szobás, jó beosztású, nagy kertesi társasházban lakás eladó. Ár: 120 000 DM. Erd.: ☎ (H) 00 36-1-375 -34 44 Dr. Karsai.

Budapestben, XII. ker.-ben eladó 81 m²-es 2 szoba hallos, étkezős, kettre néző földszinti örökklakás. Ára: 120.000 DM. Erd. telefon: (H) 0036-1-214 4362.

Művelt, munkászerető 50-es házaspár házvezetői, kertgondozói munkát vállal. ☎ és fax: 0036-87-342 020.

Eladó Mohácsra egy családi ház és egy szobás örökklakás. Telefon: (H) 00 36-69-300 198.

Zsolnay-mintával hímzett terítő megrendelhető. ☎(H) 0036-96-326 349, vagy (D) 0049-89-157 4036.

Társat keresnek hölgyek és urak 18-80 éves korig. Telefon: (H) 0036-1-341 5955.

GÖRGÉNYI ZOLTÁN ÜGYVÉD

Tanácsadás és képviselés minden jogi és adóügyi kérdésben magyar-német nyelven. Telefon: 08081/959880 Fax: 08081/959882

A Mindszenty Alapítvány engedélyével a Magyarok Mindszenty Mozgalma és a **Politikai Foglyok Országos Szövetsége (POFOSZ)**, „Holtában is beszél” címmel 5 db. videokazettából álló sorozatot tesz közzé vértanú Hecegprimásunk megnyilatkozásairól. Ezen téma-körhöz kapcsolódik a „Magyarország Mária országa” című kazetta is. A Videófilmek archív hang és képdokumentumok felhasználásával készültek.

Ezzel egyidőben kiadtuk a „Mindszenty Breviárium” című könyvecskét is. Célunk az ifjúság és az utókor tájékoztatása, valamint a hitoktatás segítése. A videokazetták és a breviárium megrendelhető **Németországban:** a kiadónál és v. Molnár Jánosnál, Ratoldstr. 26, D-80995 München, telefon: 089-313 50 39. vagy **Magyarországon:** a városmajori Jézus Szíve plébánián Szekegyi Ferenc atyánál, 1122 Budapest, Csaba-u. 36. Ár: Videókazetta: 20,- DM; CD-lemez: 35,- DM; Breviárium: 2,- DM

A videokazettáinkat francia Secam és NTSC normára is elkészítjük.

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőinkkel (misszióinkkal) rendezni! Csak a kiadóhivatalból postázott újságok előfizetését kérjük az „Életünk” müncheni postabank számlájára befizetni. **A szerkesztőség**

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Magyar Katolikus Főlelkésziség
Landwehrstr. 66 · 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
(Ungarische Delegatur)

Felelős kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkésziség
Főszerkesztő: dr. Cserháti Ferenc
Felelős szerkesztő: Fejős Ottó
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József (olvasó és tördelő szerkesztő) és Vincze András.

Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Verantw. Redakteur: Ottó Fejős
Abonnement: DM 30,— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 45,—

ELŐFIZETÉS:
Az életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúltra, vagy ahol nincs magyar lelkész,

oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 3,00 DM

Előfizetési ár egy évre DM 30,—

vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentúltra légipostával DM 45,—

Lapzárta minden hónap 10-én.

Hirdetéseket csak 10-ig fogadunk el.

Postbank München:

Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80

Katholische Ungarnseelsorge,

Sonderkonto „Életünk”.

Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: GRAPHOS GmbH

Planegger Str. 87c, 81241 München

Tel. (0 89) 55 34 44

Druck: AMPER DRUCK GmbH

WERBE-DRUCK Verlag Hammernd GmbH

Hasenheide 11, 82256 Fürstfeldbruck

Tel. (0 81 41) 61 01 20

Fax (0 81 41) 60 01 28

HIRDESEN AZ ÉLETÜNKEN

Hirdetési díjak 1996 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés DM
ára soronként (kb. 40 betű) 7,—
Jelige portóval 7,—

Külön kívánságokat esetenként árazunk. Üzleti-, nyereséges hirdetések soronként 10,—
nagybetűs (kétsoros) sor 20,—
kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.

Egymásutáni háromszori hirdetés esetén 10 % kedvezmény

Egymásutáni hatszori hirdetés esetén 20 % kedvezmény

Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.

Hirdetések határideje minden hónap 10-e, befizetve!

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közlünk!

ARANYKOR

Időskorúak otthona, a hasonlónévű alapítvány fenntartásában, a fővárostól 80 km-re Kecskemét város melletti zöld övezetben épült komplex 32 apartmannal 5 hektáros ápolyt parkban. Saját termálfürdő, könyvtár, kiskertek, különféle terápiás kezeléseek...

Erdeklődés: Aranykor Időskorúak Otthona Alapítvány, H-6035 Ballószög, V. ker. 168. Számlaszám: OTP Rt.: 11732002-20346407

☎: (H) 0036-76/573-590 -Fax: 0036-76/573-010

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Kérjük előfizetőinket, hogy a befizetési díj összegét US 45,- értékében a Münchenbe, a szerkesztőség címére küldjék.

Előfizetési díj egy évre 17,— US \$ + 13,— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

Beilagenhinweis: Zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető Magyarországon az OTP Bank Budapest VIII. ker. Körzeti fiók: 11773085-07063558, t.a. 973080706355 számú kontójára, Fejős Ottó néven. Évi előfizetés híveknek: 2000. Ft.; lelkészeknek öt intenció testimónium a kiadóhivatal címére.